

Prof.Dr. Âdem Tatlı

YARATILIŞ

Gayeli ve Planlı Yaratılış | Soru ve Cevaplarla Yaratılış
Akıllı Tasarım | Yaratılış ve Evrim Teorisi

YARATILIŞ

Gayeli ve Planlı Yaratılış
Kuran-ı Kerim'e Göre Yaratılış
Akıllı Tasarım
Yaratılış ve Evrim Teorisi
Soru ve Cevaplar

Prof.Dr. Âdem Tatlı

www.yaratilisveevrim.com
www.sorularlaevrim.com

Prof. Dr. Âdem Tatlı

1947 yılında Antalya ilinin Korkuteli ilçesine bağlı Küçükköy'de doğdu. İlkokulu köy'de, Ortaokulu aynı ilçede, liseyi Aydın Ortaklar Öğretmen Okulu ve Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Hazırlık sınıfında okudu. 1970 yılında Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü'nden ve Ankara Yüksek Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu.

1970-1971'de Tokat Öğretmen Okulu'nda öğretmenlik yaptı. 1971 yılı Şubat'ında Atatürk Üniversitesi Temel Bilimler Yüksek Okulu'na Okutman olarak girdi. 1972 yılında Botanik asistanı oldu. 1975 yılında Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nde doktoraasını tamamladı. 1975 yılında kısa dönem askerlikten sonra, 1978-1979 yılları arasında İngiltere'nin Manchester şehrinde konusuyula alâkalı araştırmalarda bulundu. 1982 yılında doçent oldu. 1988 yılında Profesör olarak Selçuk Üniversitesi Biyoloji Bölüm Başkanlığına getirildi.

1993-1996 yılları arasında Dumlupınar Üniversitesi Rektör yardımcılığı ve Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'nı yürüttü. 1997-1998 yıllarında Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü ve 1998-2004 yıllarında Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü görevlerinde bulundu. Üniversiteler Arası Kurul üyeliği ve Kredi Yurtlar Kurumu Genel Kurul üyeliğinin yanı sıra, Üniversite Yönetim Kurulu ve Senatosu ile Fakülte Kurulu ve Fakülte Yönetim Kurullarında vazife yaptı.

Yayınlanmış kitapları:

1. *Erzurum Bölgesi'nin Yaygın Çayır ve Mer'a Bitkileri*. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Yayını, Ankara, 1988.
2. *Genel Biyoloji*. 5. baskı, Tuğra Ofset, Isparta, 2005.
3. *Kütahya'nın Anıt Ağaçları*. Kütahya Valiliği Yayını, 2000.
4. *Küçükköy Beldesinin Tarihi ve Sülâleleri*. Tuğra Ofset, Isparta, 2002.
5. *Bitki Coğrafyası*. Bizim Büro, Ankara, 2004.
6. *Türkiye Vejetasyonu*. Bizim Büro, Ankara, 2004.
7. *Beyniniz Yıkandı mı?* Zafer Dergisi yayını, 1983.
8. *Fosiller ve Evrim*. Cihan Yayınları, 1984.
9. *Merak Ettiklerimiz*. 4. baskı, Cihan Yayınları, İstanbul, 1984.
10. *Evrım Raporu*. M. E. Bakanlığı Yayını, 1985.
11. *Evolusyon*. Zafer Dergisi yayını, 1984.
12. *Yaratılış, Evrim ve Halk Eğitimi*. M. E. Bakanlığı Yayını, 1984.
13. *Yaratılış Modeli*. M. E. Bakanlığı Yayını, 1985.
14. *Evrım ve Yaratılış*. Tuğra Ofset, Isparta, 1992.
15. *Evrım, İflas Eden Teori*. Bedir Yayınları, İstanbul, 1990.
16. *Evrım*. Tuğra Ofset, Isparta, 2005.
- 17- *Gayeli ve Plânlı Yaratılış*. Şehzade Yayını, 2007.
- 18- *Biyolojiden İdeolojiye Evrim Teorisi*. Zafer Dergisi yayını, 2007.
- 19- *Tarih Boyunca Biyoloji Felsefesi* (Baskıda).

İçindekiler

GAYELİ VE PLANLI YARATILIŞ	6
Gözlüğün ustası vardır, ama göz tesadüfün eseridir!.....	9
Bir ilah yerine sayısız ilah.....	9
SORU VE CEVAPLARLA YARATILIŞ	11
Soru: Yaratılış görüşü nedir? Yaratılış, değişimi kabul etmez mi? Yaratılış nasıl gerçekleşmiştir? Yaratılış devam etmekte midir?	11
Soru: Varlıklar nasıl ortaya çıkmıştır?	14
Soru: Sadece sebep sonuç ilişkisiyle kainatı anlamak mümkün müdür?	16
Soru: Yaratılışta sebeplerin rolü nedir?.....	18
Soru: Yaratılış sürekli midir?	20
Soru: Yaratılışı anlamak mümkün mü?.....	21
KUR'AN-I KERİM'E GÖRE YARATILIŞ	29
Soru: İslâm dini bilimle çatışmaz mı?	29
Soru: Varlıkların yaratılış gayesi nedir?.....	32
Soru: Kur'an'a göre varlıkların yaratılışı nasıl gerçekleşmiştir?	38
Soru: İnsan yoktan mı yaratılmaktadır, mevcut maddelerden mi yapılmaktadır?	41
Soru: Yoktan var olmaz, var olan yok olmaz mı?	42
Soru: İnsan nasıl yaratılmıştır?	44
Soru: İnsan bedenine ruh ne zaman gelmektedir?	51

Soru: Hz. Âdem'in çocukları nasıl çoğalmışlardır?	53
Soru: Hz. Âdem'den önce yer yüzünde insan var mıydı?	53
Soru: Hz. Âdem'de tek renk ve ırk karakteri olduğu halde, günümüzdeki farklı renk ve ırk karakterleri nasıl ortaya çıkmıştır?	54
Soru: Hz. Âdem'den günümüze kadar geçen süre nedir?	55
Soru: Hz. Âdem'in boyu ne kadardı?	56
Soru: İnsan konuşma yeteneğini nasıl kazanmıştır?	57
Soru: Yeni yaratılış modeli nedir?	58
AKILLI TASARIM TEORİSİ	64
a- İnsanda görme olayı.....	65
b- Tüyçükler	67
c- Bakteri kamçısı (Flogellatum).....	70
d- Kanın pıhtılaşması.....	71
f- Hücre içi nakil sistemleri.....	77
h- Savunma sistemleri.....	80
j- Adenozin Mono Fosfat (AMP)'ın sentezi.....	82
Akıllı Tasarım Teorisi'nin Değerlendirilmesi	83
Akıllı Tasarım Teorisi'nin Kazandırdıkları.....	85
YARATILIŞ VE EVRİM GÖRÜŞÜNÜN KARŞILAŞTIRILMASI	87

Gayeli ve Planlı Yaratılış

Söz gelişi, güneşin orada, yerkürenin burada bulunuşu ve belli bir süratle dönmeleri, gayeli bir davranış mıdır? Plânlanmış bir hareket midir? Yoksa, gelişigüzelliğin bir sonucu mudur? Yeryüzünün hâkimi olan insan, acaba bir takım tesadüf ve rastlantıların ürünü müdür? Yoksa, belirli bir gayeye göre bir Yaratıcı tarafından plânlı olarak mı yaratılmıştır? Varlıkların plânlı Yaratılmış olabileceğini ifade etmek, ‘bilimsel’ bir düşünce tarzı değil midir?

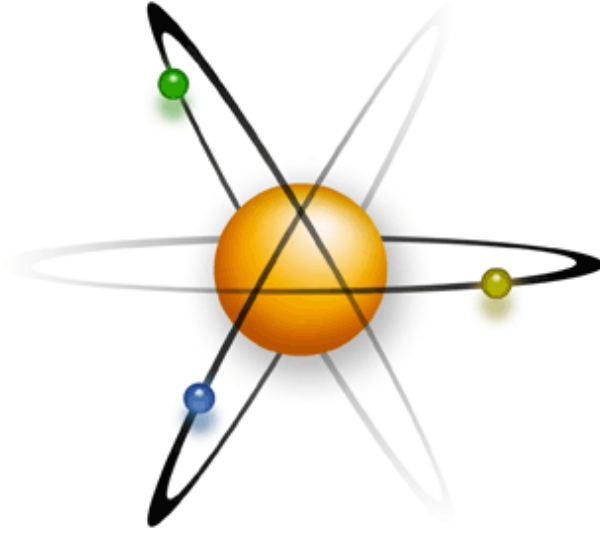
İnsanlık tarihi kadar eski olan bu sorulara cevap bulma gayreti, değişik düşünce akımlarını doğurmuştur. “Felsefi fikirler” olarak ifade edebileceğimiz bu görüşler, iki ana grup altında değerlendirilebilir. Birisi, tesadüf ve rastlantıları esas alan ve bir yaratıcının varlığını kabul etmeyen düşünce tarzı, diğeri de her bir varlığın gayeli yaratıldığını kabul eden görüş.

Günümüzün evrim felsefesinin temelini teşkil eden tesadüfçü görüş, Milattan Önce 5. asırda Leucippus ve Democritus’la başlamış, değişik versiyonlar ve adlar altında günümüze kadar ulaşmıştır. Bu felsefi düşünceye göre, canlıların yapısında, bir gayeyi, bir plâna araştırmak gereksizdir. Meselâ, gözler görmek için yaratılmamış, şans eseri oluşmuştur. Canlı, şans eseri ona bir defa sahip olduğunda görmemesi imkânsızdır. Bu yüzden tabiattaki gözle görünen açık intizamın ve ahengin temel sebebi şans ve ihtiyaçlardır.

İlk insan Hz. Âdem'den itibaren gayeliliği esas alan düşünce sistemine göre ise, hiçbir şeyin başıboş ve tesadüf eseri olmadığı, bütün varlıkların belirli bir gaye ve hedefe göre plânlanarak yaratıldığı belirtilir. Günümüzde buna “**Plânlı Tasarım**” deniyor. Amerikalı Biyokimyacı Michael Behe'nin öncülük yaptığı bu görüş, **Darwin'nin Kara Kutusu** (Darwin's Black Box) kitabıyla şöhret buldu. Darwin Teorisine alternatif olarak ileri sürülen bu görüşe göre, Darwin zamanında hücrenin içini bilinmeyen bir “**Kara Kutu**” olduğu, hücrenin detayları anlaşıldıkça, burada “*çok kompleks bir tasarımın*” bulunduğu dikkat çekiliyor. Behe'ye göre, canlılardaki kompleks sistemlerin doğal seleksiyon ve mutasyonla, yani bilinçsiz mekanizmalarla ortaya çıkması imkânsızdır. Bu durum, hücrenin bilinçli bir şekilde tasarlandığını göstermektedir.

Yaratılış ve gayeliliği savunanlar; atomun etrafında saniyede 50 bine yakın devir yapan elektronun, bir an bile tesadüfle ve başıbozuklukla hareket edemeyeceğini belirtilirler.

Elektronların gelişi güzel hareket ettiği farz edilse, o elektronun hızla yörüngesinden fırlayarak, diğer atom sistemlerinin parçalanmasına ve neticede zincirleme atom reaksiyonlarıyla bir anda kâinatın atom bombası gibi infilak edebileceğine dikkati çekerler.

Böylece, bir atom ve elektron hareketinin dahi başıboş ve tesadüf eseri olamayacağını nazara verirler. Dolayısıyla, bütün varlıkların sonsuz bir kudret ve ilim sahibi tarafından plânlı ve gayeli yaratılıp idare edildiğini nazara alırlar.

Materyalist felsefeyi savunan evrimcilerin en çok üzerinde durdukları konulardan birisi, varlıkların plânlı ve maksatlı yaratılmış olduklarını ileri sürmenin ‘bilimsel’ olmadığı, böyle bir düşüncenin ‘dogmatik’ olduğu ve tartışılmayacağı iddialarıdır. Niçin bu iddialarında ısrarlıdır? Çünkü Selimiye’yi kabul edip, Mimar Sinan’ı kabul etmemek mümkün değildir. Dolayısıyla, “**Selimiye Camii’ni bir ustanın yapmış olmasını düşünmek bilimsel değildir**” deyip mantıklı düşünmenin önu kesiliyor ve her şey tesadüfe veriliyor. Tesadüfen çorba bile oluşmazken, dünyadaki

sonsuz sayıdaki varlıkların tesadüfen meydana geldiğini kabul, onlara göre, bilimsel bir düşünce tarzı oluyor!

Gözlüğün ustası vardır, ama göz tesadüfün eseridir!

Aslında plânsız ve tesadüflerin ürünü bir varlığı incelemek yerine, plânlı tasarımın bulunduğunu bilerek araştırmanın çok daha mantıklı ve araştırma ruhunu kamçılayıcı olduğunu onlar da kabul ediyor. Ama maalesef, materyalist düşünceye olan dogmatik yaklaşım, mantıklı düşünmeye de ket vuruyor. Bir insanın kullandığı gözlüğün mutlaka bir ustasının olduğu ve bunun bir gayeye göre ve ölçülü yapıldığında herkes hemfikirdir. Ama gözün yapısına gelince, o tesadüfe veriliyor!

Bir ilah yerine sayısız ilah

Her saniye binlerce değişik ve planlı reaksiyonların cereyan ettiği hücreyi, bu materyalist felsefeye göre, bu hücrenin içersindeki DNA molekülleri idare etmektedir. Üstelik bunlar '**akıllı moleküller**' olarak adlandırılır. Bu moleküller hücrenin en ince ayrıntılarına kadar her şeyi bilecek, o canlının geçmiş ve geleceğini kavramış olacak. Tabii bu yetmez, gerekli icraatları yapacak, hücreler arasındaki organizasyonu sağlayacak kudrete sahip bulunacak. Velhasıl, bu moleküller bir ilah kadar ilim, irade ve

kudrete sahip olmalıdır. Böyle bir düşünceyi savunanlar, bir ilahı kabul etmeyip, atom ve moleküller adedince ilahları kabule mecbur kalıyorlar.

İşin garibi, tek ilahı kabul ederek meseleye yaklaşım bilimsel bir düşünce tarzı olmadığı gerekçesiyle hemen reddediliyor. Ama her bir atoma veya moleküle bir ilah kadar görev yüklemek, tek ilmi düşünce sistemi olarak takdim ediliyor. Bize de, “**Bu kadarına da pes doğrusu**” demek düşüyor.

Soru ve Cevaplarla Yaratılış

Soru: Yaratılış görüşü nedir? Yaratılış, değişimi kabul etmez mi? Yaratılış nasıl gerçekleşmiştir? Yaratılış devam etmekte midir?

Cevap: Bu sorulara cevap verme hakkı ve görevi, dinlerindir. Çünkü yaratma olayı Allah tarafından gerçekleştirilen bir hadisedir. Dolayısıyla Yaratılış görüşüne dinlerin sahip çıkması gayet normaldir. Diğer taraftan yaratılışçılar, Evrim Teorileri'nin izaha çalıştığı ana problemleri, kendilerinin de açıklayabileceğini ve hatta bu izahlarında evrim görüşlerine göre daha isabetli ve haklı olduklarını ileri sürmektedirler. Bunlar hiçbir canlının kendini plânlayıp yapamayacağına dikkati çekerler. Evrende atomdan galaksilere kadar her şeyin son derece düzenli, plânlı ve programlı yer aldığını, varlıkların kâinata bu dengeli yerleşiminin, sonsuz bir güç, sonsuz bir ilim ve irade ile mümkün olduğunu belirtirler.

Son yüzyıl içinde Yaratılış görüşü, ilmin verilerine uygun, “evrimin alternatifi” olarak detaylı bir şekilde ortaya konamamıştır. Dolayısıyla, ancak Evrim Teorileri'ne karşı reaksiyoner bir duruma düşülmüş ve umumiyetle bu teorilerin kendi görüşlerini ispat için kullandıkları deliller çürütülmeye çalışılmıştır.

Ancak son 10 yıl içerisinde moleküler sahada ve özellikle hücre bazında cereyan eden biyolojik olayların çok karmaşık ve komplike reaksiyonları gerektirdiğine, bunun da önceden tasarlanmış ve plânlanmış olaylar olduğuna ve bu tasarımı yapan bir tasarımcının ya da Yaratıcı'nın bulunduğuna dikkat çekilmektedir.

Dinden gelen tepkiler, genelde Hıristiyanlığın varlık ve yaratılış konusundaki kaynaklarına dayanıyordu. Hâlbuki bu kaynakların semavi sağlamlıkları şüpheli olduğundan delil ve iddiaları da tatmin edici değildi ve zayıf bir reaksiyondan ileri gidememişti. Bu bakımdan ilim çevrelerinden de fazla rağbet görmedi.

Şunun da belirtilmesi gerekir ki, Yaratılış görüşünün takdim edilmişinde, sınırlarının tespitinde, detaylarının izahında, biyolojik olayların ve özellikle varyasyonun yorumlanmasında, üzerinde birleşilmiş ve herkesin aynı şekilde anladığı bir yaratılış modeli yoktur. Bunda, evrim terminolojisinin yanlış anlaşılmasının da büyük payı vardır.

Hıristiyan din adamları ve Yaratılış görüşünü savunan Hıristiyan bilim adamları, özellikle yüksek yapılı varlıkların bir anda bütün mükemmeliyetiyle ortaya çıktığını savunurlar. “*Aşamalı değişim*” adı verilen tedricî gelişimin olmadığını, zira böyle bir kabulün “yaratma” kavramına aykırı düştüğünü farz ederler.

Yaratıcı daima vasıtasız olarak ve kısa zaman aralıklarıyla birdenbire yaratmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, türler

birbirlerinden bağımsız olarak ani şekilde ortaya çıkmışlardır. Zamanla bunların bir kısmı hayat sahnesinden çekilmiş, onun yerini yenileri almıştır.

İlk canlının meydana gelişi, dünyanın yaşı ve Tufan Olayı'nın yorumlanması gibi hususlar, özellikle Hıristiyan kaynaklarda tahriften dolayı doğruluğu şüpheli olan bilgilerle savunulmaya çalışılmıştır.

Dinler, vahye ve hadislere dayanırlar. Bu iki kaynaktan elde edilen bilgilerde şüphe olmadıkça, Yaratılış görüşünün şekillenmesinde başvurulacak asıl kaynaklardır.

Bilindiği gibi Hıristiyanlık ve Yahudilik, kaynak sağlamlığı bakımından güvenilir olmaktan çok uzaktır. Bu kaynaklar değiştirildikleri için orijinal yorumlarını kaybetmişlerdir.

Kaynak sağlamlığı bakımından İslâm dini diğerlerinden çok farklıdır. Bu dinin kaynakları zamanımıza kadar titizlikle muhafaza edilmiştir. O hâlde, yaratılış konusunda şüphelerden uzak ve tereddütlere yer vermeyen, daha gerçekçi izah tarzlarını İslâmî kaynaklarda bulacağımızı umabiliriz.

Ancak İslâm âleminde Batı ve Yunan felsefesinin büyük tesiri sebebiyle yaratılış konusu farklı açılardan yorumlanmıştır. Dolayısıyla bu fikirlerin tarihî seyir içinde gözden geçirilmesinde fayda vardır.

Soru: Varlıklar nasıl ortaya çıkmıştır?

Cevap: Varlıkların ortaya çıkışıyla ilgili ileri sürülen değerlendirmeleri dört grupta toplamak mümkündür. Bunlar;

- 1- Eşyanın, kendi kendine var olduğu görüşü
- 2- Sebeplerin o şeyi vücuda getirdiğini kabul eden görüş
- 3- Tabiatın, o varlığın teşkilinde rol oynadığı görüşü
- 4- Varlıkların, ilim, irade ve kudret sahibi birisi tarafından vücuda getirildiği görüşü.

Bu ihtimalleri test edebilmek için, tahtaya bir varlığın ismini yazalım. Meselâ, bu **koyun** olsun. Şimdi, bu beş harfli yazının tahtaya nasıl yazılmış olabileceğini, yukarıdaki ihtimaller ile ayrı ayrı değerlendirelim:

1-Eşyanın, kendi kendine var olduğu görüşü

Tahtadaki **koyun** kelimesinin, kendi kendini yazması imkânsızdır. Bu beş harfli kelimelerin kendilerini yazmış olduğunu hiçbir kimseye inandırmak mümkün olamaz. Kaldı ki, bu beş harfin kendi kendine olabilmesi için, öncelikle kendileri mevcut olmalıdır. Başlangıçta yok olan bir şeyin önce yokluk aleminden varlık alemine getirilmesi gerekir. Mevcut olmayan bir şey, nasıl kendini yazacaktır? Dolayısıyla böyle bir yaklaşımın mantıklı hiçbir yanı yoktur.

Beş kelimelik koyun kelimesi kendi kendine yazılamazken, göz, kulak ve kalp gibi pek çok organdan meydana gelmiş olan koyunun kendisi, kendi kendine olabilir mi?

2- Sebeplerin o şeyi vücuda getirdiğini kabul eden görüş

“**Koyun**” kelimesini yazan sebeplerin başında tebeşir gelmektedir. Tebeşirin kendiliğinden yerinden kalkıp bu kelimeyi yazdığını, akli başında olan bir kimseye inandırmak mümkün değildir. Ya da, bu kelimeyi elementler yazmış olmalıdır. Yani, her bir atom veya molekülün, bir araya gelerek bu yazıyı oluşturduğunu kabul etmek gerekecektir. Cansız ve şuursuz elementlerin böyle bir kelimeyi yazabileceğini hiç kimse kabul etmeyecektir.

Bir koyun kelimesini dahi yazamayan sebepler, her bir hücresi çok organize olmuş ve adeta bir şehir gibi plan ve programa sahip milyarlarca hücreden oluşan koyunu sebepler nasıl yapmış olacaktır?

3- Tabiatın, o varlığı meydana getirdiği görüşü

Önce tabiat nedir, onun bir tarifini verelim. Canlı ve cansız varlıkların tamamı olarak ifade edilen tabiat; sanattır, sanatkar değildir. Kanundur, kudret sahibi olamaz. Bir nakıştır, nakkaş olamaz. Mahluktur, Halık ve Yaratıcı olamaz.

Tabiatın unsurlarından olan; hava, su ve toprak gibi cansızlar varlıkların tahtaya koyun kelimesini yazması mümkün değildir.

Canlı varlıklardan olan bitkiler ve hayvanlar da böyle mana ifade eden bir kelimeyi yazamayacaklarına göre, demek ki, bu **koyun** kelimesi, akıl, ilim ve kudret sahibi bir insanın eseri olmalıdır.

Beş harfli bir kelime dahi kendi kendine veya tesadüfen ya da tabiat tarafından tahtaya yazılamazken, dokuları, organları ile milyarlarca hücreli bir koyunun da tesadüfen, kendi kendine, ya da tabiat tarafından yapılması ve yazılması mümkün olabilir mi?

Koyun isminin yazılması için, nasıl ki bir irade, kuvvet ve ilim sahibi birisi gerekiyorsa, bizzat koyun ve benzer bütün varlıkların yazılması, yani ortaya çıkarılması için de elbette bir Yaratıcıya ihtiyaç vardır.

Soru: Sadece sebep sonuç ilişkisiyle kainatı anlamak mümkün müdür?

Cevap: Bilim, varlıklar sadece sebep-sonuç ilişkisiyle ele almakta ve onları tek boyuta indirgenerek incelenmektedir. Böyle bir yaklaşım tarzı, kainatı anlamak ve ondaki sırları çözmek için yeterli değildir. Bunun için metafizik yaklaşıma da ihtiyaç duyulmaktadır.

Bilim felsefecileri bugün, olayları incelemede, onların metafizik yönlerinin de dikkate alınmasını ısrarla dile getirmektedirler. Nitekim bunlardan Copleston, dinin, evreni anlama ve açıklamada bilimi tamamladığı görüşündedir. Ona göre, bilimin

sebeup-sonuç ilişkisiyle evrenin anlaşılması ve anlatılması mümkün değildir. Yeterli bir açıklama, her şeyi bütünüyle kapsayan, kendine daha fazla bir şey eklenemeyen açıklamadır. O, öyle bir açıklamayı bilimden değil, metafizikten elde edeceğimizi nazara verir.

Ona göre, bilimsel metodun etkinlik alanı sınırlıdır. Hayatla ilgili pek çok problem, bu bilim alanının dışındadır. Örneğın insana ilişkin bilimlerden Psikoloji davranışlarımızla "ruhsal" denen süreçleri inceler. Anatomi, fizyoloji, biyokimya vb. çalışmaların konusu organizmanın yapı ve işleyişine ilişkindir. Antropoloji, sosyoloji ve sosyal psikoloji insanı inançları, töre, gelenek ve alışkanlıkları; hayat tarzı ve yaşama şekillerini ele alır. Bu çalışmaları birlikte değerlendiresek bile, insanı "gerçek niteliğı"ne inerek onu bütün yönleriyle çözümlediğimizi söyleyemeyiz. Ona göre, insanın bilimsel metotla erişilemeyen bir öz niteliğı, bir varlık ve mana problemi kalmaktadır. İşte bu özde saklı kalan şeye ancak Allah kavramına başvurarak açıklık getirilebilir. Aynı şekilde, dünyanın, Allah ile ilişkisi kurulmadıkça, kendi içinde ne anlamı ve ne de anlaşılır niteliğı vardır ¹.

İnsan kulağına giren bir ses gözden yaş akıtıyor, kalbin çalışmasını hızlandırıyor. İnsanın biyolojik âlemini harekete geçiriyor. Böbrek üstü bezi salgısını arttırıyor. Buna bağılı olarak insan bedeninin tamamında biyolojik ve fizyolojik faaliyetler

¹ Walker, M. Quadrant. Ekim, 1982, s. 44.

değişiyor. Halbuki, insan bünyesinde meydana gelen pek çok biyolojik hadise, kulaktan giren bir sesin insanın ruh âlemine yaptığı tesirle ilgili olmaktadır. Biyoloji, insanın ruhuna bağlı olan bu âlemine giremiyor.

İşte insanı hakkıyla anlayabilmek için, onun bütüncül bir şekilde, yani hem maddesiyle ve hem de manasıyla ele alınması gerekiyor.

Soru: Yaratılıştaki sebeplerin rolü nedir?

Cevap: İlk yaratılış ve bazı mucizeler istisna edilirse, varlıkların yaratılışında daima sebep ve kaidelerin varlığı dikkati çeker. Kanunlar ve prensipler manzumesi her şeye hâkimdir. Bütün hareket ve davranışlar, belli bir nizamı takip etmek zorundadır. İlimlerin görevi de eşyanın tâbi olduğu bu kanunları tespit ve tayindir.

İslâm itikadında sebep ve kanunlar, kesinlikle gerçek etki sahibi değildir. Asıl tasarruf, Allah'ın kudret ve iradesindedir. Sebepler ve kanunlar, kudretin tasarrufunu gözlerden gizlemeye memur birer perdedirler. Böylece, eşyanın yaratılışının ve değişiminin izahını ve yorumunu yapan kimsenin iradesini serbestçe kullanma imkânı tanınmıştır. Eşyadaki tasarruf sebepsiz cereyan etmiş olsaydı, insan iradesi yönlendirilmiş olacak ve imtihan sırrına

muhalif olarak herkes ister istemez Allah'a ve O'nun kudretine inanmış olacaktı.

Eşya arasındaki mevcut kurallar, fevkalade durumlar dışında değişmez. Hâl böyle olmakla beraber kâinat, otomatik işleyen ve ustasının karışmadığı bir makine veya saat gibi değildir. Varlık âlemindeki her oluş, her hareketi her an Allah'ın kontrol ve tasarrufundadır. Varlıklar birdenbire yaratılabileceği gibi, tedricî olarak da, yani aşamalı bir şekilde hasıl edilebilir. Hatta insanın yaratılışında da tedriciyet söz konusudur. Varlık âlemine bir hücreyle çıkıyor, dokuz ay sonra bebek olarak dünyaya ayağını basıyor. Bu tedricî tekâmül belli bir devreye kadar devam ediyor. İlk insanın da toprak, balçık, sülale gibi safhaları geçirdiği anlaşılıyor.

Sonuç olarak şunlar söylenebilir:

1- Yaratılışta İlahî kuvvet, kudret, ilim ve irade kendini göstermektedir. Hâl böyle olmakla beraber, her hadise bir sebep-sonuç münasebeti içinde halk edilerek, sebep ve tabiat kanunları Allah'ın tasarrufuna perde edilmiştir. Bu bakımdan, değişik faktörler ve kanunlar iş yapıyor gibi görünmektedir.

2- Bazı varlıklar bir anda hasıl edilebildiği gibi, bazıları da aşama aşama kemale ulaştırılmaktadır.

Soru: Yaratılış sürekli midir?

Cevap: İnsanın ortaya koyduğu bir eser, nasıl yapıldıysa öyle kalır. Onda gelişme ve büyüme özelliği yoktur. Fakat canlılar böyle değildir. Onlar ister bitki, ister hayvan ve isterse insan olsun, yaratılışları her an yenilenmekte, değişmekte ve farklılaşmaktadır. Bilindiği gibi, canlılar hücrelerden meydana gelmektedir. Her bir hücrede bir anda binlerce değişik reaksiyon söz konusudur. Dolayısıyla insanın yaratılışı bir anda başlamış ve bitmiş bir hadise değildir. Teneffüsle alınan ve verilen hava, besinlerle vücuda giren elementler, insanın hücrelerinde meydana gelen yapım ve yıkım olayları, insanın her an değiştiğini ve adeta yeniden yaratıldığını göstermektedir. Bu değişiklikleri belki küçük zaman dilimleri içerisinde göremiyoruz. Ama daha geniş aralıklarla kendimize bakınca bunu kolayca anlayabiliriz. Meselâ, 80 yaşındaki bir kimse, her sene bir fotoğraf çektirmiş olsa, ilk yıllardaki resimlerin kendisine ait olduğunda tereddüt edecek kadar değişiklikleri gözlemesi mümkündür.

Demek ki, insanın vücudundaki elementler ve onların teşkil ettiği moleküllerde devamlı değişiklikler olmakta ve insan adeta her an yeniden yaratılmaktadır. Bir saniye sonraki insanın, pek çok atomu yenilenmiş, adeta yeni bir insandır. Bu bakımdan, Allah'ın kainattaki icraat ve tasarrufu her an devamlıdır. Kainat, bazı

felsefecilerin tasavvur ettiği gibi, kurulmuş bir saat gibi, Allah tarafından yapılmış ve ondan sonra kendi haline bırakılmış değildir.

İşte böyle her anı farklılık gösteren insan, her saniye başka bir insandır. Dolayısıyla bedenine gelen yeni elementlerin iman nuru ile nurlanması için, insanın imanını her an tazelemesine ve ibadet ve tefekküre ihtiyacı vardır.

Soru: Yaratılışı anlamak mümkün mü?

Cevap: Canlıların yaratılışı mu'cizedir. Yani, insanın onu taklit edip yapması mümkün değildir. Bu yaratılış hadisesini görmek de, anlamak için yeterli değildir. Çünkü, bizim duygularımız ve algılama kapasitemiz çok sınırlıdır. İnsanın şimdiki her an yaratılışı ve değişmesi, en az ilk insanın yaratılışı kadar ehemmiyetlidir. Şimdi de her insan, tek hücreden yaratılıyor. Bunu biliyor ve görüyoruz. Bu yaratılış hadisesini her birimiz yaşayarak geldik. Her an da, yaratılışımız yenileniyor ve değişiyor. Ama ne kadar anlayabiliyoruz. Yaratılıştaki bir takım sebepleri bilmek ve saymak, onun basitliği ve bilindiği manasına gelmez. Bilmek, sadece bizim bu konudaki cehaletimizi giderir. Mesela, alınan bir besinin, kan olması, kemik hücrelerine dönüşmesi, göze gideceğin göze, saçta gidecek atom ve moleküllerin saçta gitmesi ve hakeza. Bütün bu hadiseler çok geniş ve külli bir ilim ve iradenin kuvvet ve kudretin eseri olduğunu bize göstermektedir.

İşte bu bakımdan insan, bazı felsefecilerin iddia ettiği gibi, bir takım kör kuvvetlerin ve serseri tesadüflerin ve tabiatın eseri olamaz.

İsterseniz yaratılış olayını biraz daha açalım. Meselâ tavuk yumurtasını ele alalım. Bu yumurta da tek hücredir. İçerisinde belli oranlarda sodyum, potasyum, karbon ve hidrojen gibi belli elementler vardır. Uygun şartlarda 21 günde bu yumurtadan civciv çıkmaktadır. Yani, yumurtanın sarısı ve akı, kısa süre içerisinde kanat, barsak, tüy, gaga, göz, kulak, ciğer v.s olmuştur. İş böyle de kalmamış, bu sayılanlar ve daha sayılamayanlar bir vücut şeklini almış ve ona bir de hayat verilmiş ve ayrıca bir de ruhla güzelleştirilmiştir.

İşte bu yaratılış olayı her an gözümüzün önünde cereyan etmektedir. Şimdi bu hadise basit sıradan herkesin yapabileceği bir iş midir? Ya da, bir takım gelişme basamaklarını bilimle izlediğimiz bu hadiseyi, gerçekten anladığımız söylenebilir mi?

İşte bir başka misal incir çekirdeği. Bu çekirdeğin içinde ağacın bütün plan ve programı mevcuttur. Bu çekirdekten koca bir incir ağacının çıkması, ne kadar muazzam bir hadisedir.

İnsanlık tarihi boyunca, varlıkların yaratılışı hakkında çok farklı felsefî görüşler ileriye sürülmüştür. Zaman zaman semavî beyanlar ve peygamberlerin mesajları ile Allah'ın kâinatta mutlak tasarruf sahibi olduğu bildirilmiş olmasına rağmen, bu mesajlar kısa sürede göz ardı edilmiştir. Bu hususta, özellikle Yaratıcı'nın isim ve sıfatlarını anlamada hata yapılmış, ya O'nun çok küçük varlıklarla uğraşmadığı yönünde bir ekol gelişmiş, ya da, Allah'ın belli bir büyüklükten sonraki varlıkları yaratmada zorluk çektiği yönünde batıl bir düşünce hâkim olmuştur.

Yaratma fiili, Allah'ın tasarrufundadır. Bunu anlamak pek kolay değildir. Çünkü, bizim fiilimizle O'nunki çok farklıdır. Biz topraktan çanak çömlek yapıyoruz. O ise, bütün bitkileri, çiçekleri, yaprakları ve meyveleri ondan halk ediyor.

Allah'ın (c.c.) görme, işitme, ilim, kudret, hayat gibi isim ve sıfatları zatındandır. Yani, O'nun varlığının gereğidir. Varlığı ile kâim ve daimdir, isim ve sıfatları zatından ise, bunların zıddı O'na bulaşamaz.

Allah'ın yaratma fiilini bir derece anlamak için O'nun, isim ve sıfatlarına ait şu hususların bilinmesi gerekir:

1. Allah'ın isim ve sıfatları zatındandır.

Yani, bizatihi O'nun varlığının gereğidir. Meselâ, Kudret sıfatını ele alalım. Allah'ın kudreti zatındandır. Yani, O'nun varlığının gereğidir. O sıfatın bulunmaması halinde o ilah olamaz. insanın sıfatları ise, zatından değildir. İnsanda sıfatlar zatından olmadığı, sonradan verildiği için, bu sıfatın bulunmaması halinde, yine o varlığını devam ettirir. Meselâ, kudreti olmayan bir kimse, yine insan tarifine dahildir. Görmesi, ya da işitmesi olmayan, yine insan tanımlamasının içindedir. Aklı ve ilmi olmayan da insandır.

Halbuki ilah öyle değildir. O'nun bütün sıfatları sonsuz olarak bulunmak kaydıyla ilah olabilir. Yani, Kudreti sonsuz olmayan ilah olamaz. İlah'ın görmesi sonsuzluğa uzanmalıdır. Sonsuz işitmesi bulunmayan ilah değildir. Sonsuz ilmi olmayan ilahlık dava edemez.

2. Allah'ın isim ve sıfatları zatından olunca, O'na o sıfatların zıddı giremez.

Zıttının girdiği farz edilse, bu durumda iki zıddın bir anda bulunması lazım gelecektir. Bu ise, mantıken ve aklen mümkün değildir.

Meselâ, kudretin zıttı acizliktir. Bir ilah, aynı anda hem sonsuz güç sahibi ve hem de hiçbir şeye gücü yetmeyen aciz olmaz. Bir ilah için, hem sonsuz ilim sahibi olmak ve hem de hiçbir şeyi bilmemek mümkün değildir. Demek ki, sıfatlar zatından olunca, o sıfatın zıttı oraya giremiyor.

3. O'na sıfatların zıddı girmeyince, orada mertebe, derecelenme olmaz.

Sıfatlarda derecelenme, o sıfatın zıttının varlığı ile mümkündür. Güzellikteki derecelenme, çirkinliğin bulunması sebebiyledir. Acizlik olmayınca o kudrette derecelenme bulunmaz. İlimdeki mertebe, cahilliğin mevcudiyetiyledir.

4. İsim ve sıfatlarda derecelenme olmazsa, o isim ve sıfatlara fiillerin tahakkuku bakımından büyük küçük, az çok fark etmez.

Yani, bir atomu nasıl kaldırıyorsa, bütün kâinatı da öyle kaldırır, idare eder. Atomu idare eden kuvvet ile kâinatı idare eden kuvvet arasında fark yoktur. Bir atomu idare etmede ve onun ihtiyacını görmede harcanan kuvvet ne ise, bütün kâinatı idarede de harcanan kudret aynıdır.

Yaratma noktasında da öyledir. Allah'a göre, bir atomu yaratmakla bir çiçeği yaratmak, bir insanı yaratmakla bütün insanları yaratmak, Bir baharı yaratmakla bütün kâinatı yaratmak arasında fark yoktur.

Bir atomu yaratmakta harcadığı kudret ne ise, Cennet ve Cehennem de dahil, bütün âlemleri yaratmada harcadığı kuvvet aynıdır.

Bir atomun sesini nasıl işitiyorsa, bütün kâinatın sesini de öyle işitir. Bir atomu nasıl görüyorsa, bütün varlıkları da aynı şekilde görür. Az-çok, büyük-küçük O'na göre birdir.

Bunu, güneşin faaliyeti ile bir derece anlamak mümkündür. Meselâ, bahar mevsiminde gündüz vakti güneş, yansıdığı alandaki bütün bitkileri aydınlatmaktadır. Burada tek çiçek kalsa, diğer bütün bitkiler ortadan kalksa, güneşin işi kolaylaşmayacaktır. Yani, bütün bitkileri aydınlatmadaki rolü, sarf ettiği gücü ne ise, tek çiçeği aydınlatmada harcadığı gücü de aynıdır.

Allah'ın bir mahluku olan güneş böyle olursa, elbette, kâinatın sahibi olan Cenâb-ı Hak için mahlûkatı yaratma ve idarede büyük küçük az çok hiç fark etmeyecektir.

İnsan kendisine verilen cüz-i ilim, irade kudret ve malikiyetle, Cenab-ı Hakk'ın ilmini, kudretini ve malikiyetini anlar. *“Ben nasıl bu mülkün sahibiyim. Burada istediğim gibi tasarruf edebiliyorum, Cenab-ı Hak da bu kâinat mülkünün sahibidir ve onda istediği gibi tasarruf eder”* der. Allah'ın isim ve sıfatlarını bir derece anlar. Bütün insanlarda el, yüz ve göz gibi organlar aynı olmakla beraber, her bir ferdin simasındaki farklılık Cenab-ı Hakk'ın ehadiyetini ve birliğini, istediğini istediği gibi yaptığını gösteren bir mührüdür.

İnsan da yeryüzü sayfasında bir kelime gibidir. Her harfinde ayrı bir mana, her noktasında ayrı bir sanat ve hikmet gizlidir. Yüz trilyona yakın hücreden örülmüş bu insan sarayında her bir hücre bir nokta gibidir ve bu her bir noktaya binlerce cilt kitaba

sığdırılmayacak kadar bilgi yükleyen kâinat sahibi, kendi varlığını ve birliğini böyle bir mühürle göstermek istemektedir.

Bütün bilimlerin gayesi ve faaliyeti bu kainat kitabını okuyup açıklamaktır. **İnsan** kelimesini okumaya çalışan ilimler, onun her bir organını ayrı bir bilim sahası olarak ele almaktadır. Bu sahada edinilen bilgileri, Allah'ın eseri olarak algılamak, Allah'ı bilmeye vesiledir. Bu ilim sahasında bir kimse ne kadar ilerlese, bilgi sahibi olsa, marifetullah'ta, Allah'ı bilmede o kadar terakki eder.

Cenâb-ı Hak, Kayyum isminin tecellisiyle bütün kâinatı her an ayakta tutmakta tasarrufunda bulundurmaktadır. Bir an bile, hiçbir şey O'nun nazarından hariç değildir. Nasıl ki, bir fabrikayı çalıştıran elektriğin bir an kesilmesi, o fabrikayı durdurursa, Sani-i Zülcelal'in kâinattaki tasarrufu, idaresi, kontrolü bir an çekilse, her şey alt üst olur, kâinat dağılır.

Tıpkı insan ruhunun, insanın bütün bedeniyle bir anda alâkadar olduğu gibi, Cenâbı Hak da, kâinatta her şeyi bir anda nazarında bulundurmakta, uzak yakın büyük küçük fark etmemekte, bütün sesleri tıpkı insan ruhunun, insanın bütün bedeniyle bir anda alâkadar olduğu gibi, Cenâbı Hak da, kâinatta her şeyi bir anda nazarında bulundurmakta, uzak yakın büyük küçük fark etmemekte, bütün sesleri birden işitmekte, bütün varlıkları bir anda görmekte, bütününü birinin imdadına göndermektedir.

Cenâbı Hak, bütün varlıkları hem vücuda gelmeden ve hem de vücuttan gittikten sonra bilmektedir. Yani, geçmiş ve gelecek her şey bir anda O'nun ilmindedir. Nasıl ki elimizde bir ayna olsa, bu aynaya göre sağ tarafımızdaki mesafe geçmiş, sol tarafımızdaki mesafe gelecek farz edilse, o ayna önce yalnız karşısını görür. Yukarıya çıktıkça her iki tarafı da birden içerisinde gösterir. Aynanın içindeki bu görüntüye göre artık geçmiş gelecek söz konusu olmaz. Çünkü, her iki tarafı da birden görmektedir. İşte İlm-i ezeli, hadîsin tâbiriyle, Manzar-ı âlâdan, ezelden ebede kadar her şey, olmuş ve olacak, birden tutar, ihata eder bir makam-ı âlâdadır. Cenab-ı Hak için geçmiş ve gelecek söz konusu değildir. Her şey ve bütün âlemler bir anda O'nun nazarındadır.

Kur'an-ı Kerim'e Göre Yaratılış

Kur'an-ı Kerim'in esas maksadı, insana Allah'ı ve peygamberleri tanıtmak, insanın dünyaya geliş maksadını, ahiretin mahiyetini ve yaratılış gayesini öğretmek, yaratıcısına, kendi nefesine, ailesine ve çevresine karşı görevlerini bildirmektir.

Kur'an-ı Kerim bu asıl mesajının yanında, kâinatın ve insanın yaratılışına ve diğer varlıklara da tâli derecede, bazen açık, bazen üstü kapalı, bazen de benzetme ve işaretler şeklinde temas eder. Bilimin görevi de, zamanın anlayışına ve bilimin seviyesine göre bu işaret ve mesajların açıklamasını ve yorumunu yapmaktır. Aynı konu ile ilgili farklı kimselerin aynı veya farklı zamanlarda değişik açıklamalar yapması normaldir. Burada esas olan, Kur'an'ın, âyetlerle ilgili bilimsel açıklamalara ve bilimsel çalışmalara nasıl baktığıdır. Kur'an-ı Kerim, bilimsel açıklamaları ve çalışmalarını teşvik eder.

Soru: İslâm dini bilimle çatışmaz mı?

Cevap: İslâmiyet'le bilimin çatışması söz konusu değildir. Çünkü, İslâm dini, kâinatın tamamını âdeta bir kitap gibi kabul eder. Allah'ın kudret sıfatının eseri olan ve elementlerle yazılmış bir kitap. Yani, kâinat kitabı. Her bahar sanki bu kitabın bir sayfası, asırlar o

kitabın formları hükmünde. İnsan da bu kitapta bir kelimedir. Bütün ilimlerin konusu, bu kâinat kitabıdır. Yani, taşıyla, toprağıyla, havasıyla ve suyuyla, bitkiler, hayvanlar ve insanlarıyla âlemi dolduran canlı ve cansız umum varlıkların yapısını, bağlı olduğu kanunları ortaya koyma görevi ilimlerindir. İlimler bir bakıma bu kâinat kitabını tefsir etmekte, yani açıklamaktadır. Atomdan galaksilere kadar her bir cismin yapısında ve tâbi olduğu kanunlarda; yüksek ve derin bir ilmin, geniş bir kavrayışın, engin ve sonsuz bir düşüncenin, son derece hassas bir ölçü ve plânlamanın, gayet merhametli ve sanatlı yapılaşın varlığı görülmektedir. İşte, Allah'ın eseri ve sanatı olan bu kâinat kitabı, O'nu tanıttırmaktadır.

İslâm literatüründe, bilimde ne kadar çok terakki edilse, yani varlıklar hakkında ne kadar geniş bilgi sahibi olursa, O'nun kâinattaki tasarrufunun, hikmet ve hâkimiyetinin bilinmesini sağlayacağı, dolayısıyla Allah'ın o kadar daha iyi tanınmış olacağı vurgulanır.

Cisimlerdeki bu ölçülü, bir maksat ve gayeye göre plânlı yaratılışın düşünülmesi de “*Tefekkür*”, fikir ve akıl yürütme, yorumlama olarak ifade edilir. Böyle bir saatlik akıl yürütme ve düşünmeyi, İslâmiyet bir sene nafîle ibadetten üstün görmektedir.²

Kur'an; “*Düşünmüyor musunuz?*”³. “*Aklınızı kullanmıyor musunuz?*”⁴ diyerek akla havale eder. Akıllı düşünmeye teşvik eder.

² El-Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 1:310; Gazâlî, İhyâ-u Ulûmi'd-Dîn, 4:409 (Kitâbu't-Tefekkür); el-Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, 1:78.

³ Bakara, 76.

“Bu inceliği, ancak akli selim sahipleri düşünüp anlar” der⁵. Allah’tan ilmimizin arttırılmasını istememizi öğütler: “Rabbim, ilmimi arttır” de⁶. Bilenlerle bilmeyenlerin bir olmadığına dikkat çekilir: “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?”⁷. “Düşünesiniz diye gerçekten size âyetleri açıkladık”⁸. Bilinmeyen bir şeyin sorulup araştırılarak öğrenilmesi istenmektedir: “Eğer bilmiyorsanız, bilenlerden sorun” denmektedir⁹.

Hadislerde de ilme teşvik vardır: “İlim talebi için yola çıkan kimse, dönünceye kadar Allah yolundadır”¹⁰. “Kim ilim öğrenmeyi talep ederse, bu onun geçmişteki günahlarına kefarete olur”¹¹. “Hikmetli söz mü’minin yitiğidir. Onu nerede bulursa, hemen almaya ehaktır”¹². “İlmin azalması, cehaletin artması” dünyanın sonu olarak belirtilmiştir¹³.

İslâmiyet’te âlimin mürekkebi, şehidin kanından üstün tutulmuştur¹⁴.

⁴ Bakara, 44.

⁵ Âli İmran, 7.

⁶ Tâhâ, 114.

⁷ Zümer, 9.

⁸ Hadîd, 17.

⁹ Nahl, 43.

¹⁰ Tirmizî İlim 2, 2649; İbn Mâce, Mukaddime 17, 227.

¹¹ Tirmizî İlim 2, 2650.

¹² Tirmizî, İlim, 19, 2688.

¹³ Buhari, Kitabu'l-İlim, 71-72.

¹⁴ Gazâlî, İhyâu Ulûmi'd-Dîn, 1:6; el-Münâvî, Feyzü'l-Kadîr, 6:466; el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2:561; Süyûtî, Câmiu's-Sağîr, no: 10026.

Böyle bir din, ilme karşı olabilir mi? zaten bütün ilimler, Allah'ın kâinat kitabının tefsiri ve açıklaması değil midir? kur'an da O'nun kitabı, kâinat da. kur'an'a ters düşen, ilim değil, ancak bir takım teori ve hipotezler veya ideolojik yaklaşımlar olabilir.

Soru: Varlıkların yaratılış gayesi nedir?

Cevap: Her güzellik ve maharet sahibi, bu güzelliğini, eserlerini, sanat inceliklerini hem kendi gözüyle görmek ve hem de başkalarının nazarıyla o eser ve sanatına bakmak ister. Cenâbı Hak da, kendi sonsuz cemâl ve kemâlini görmek ve mahlûkatına göstermek hikmetiyle, bu kâinat sergisini açıp antika sanatlarını orada dizmek istedi.

Bir çiçeğin yaratılması, bir baharın icadı kadar O'na rahat ve bütün mahlûkatın icadı bir atomun teşkili kadar kudretine kolay gelen Cenâbı Hak, bu kâinat sergisini hikmet, inayet ve adalet kanunlarına binaen tedricen açtı. Cenâbı Hak, önce bütün varlıkların esasını, özünü ve nurunu teşkil eden çekirdek misâli cevheri halk etti. O çekirdeği tekâmül ve terakki kanunlarına tâbi tuttu. Her şeyi kademe kademe, yavaş yavaş yokluk âleminden varlık âlemine çıkardı. Güneşi orada bırakıp, galaksi ve yıldızları yerlerine yerleştirdi, zemin sofrasını burada açtı.

Semadan yağmuru indirdi, zemine toprağı serdi. Denizleri çeşit çeşit canlılarla, karaları bitkilerle şenlendirdi. İnanet ve Rahmetinin tecellisiyle önce sofraları seriyor, arkasından misâfirlerini gönderiyordu. Çimenler yeşeriyor, arkasından koyunlar, kuzular geliyordu. Zemin sofrası mükemel hale gelince insan yer yüzüne gönderildi.

Her varlık ve özellikle canlılar, mânâlı birer kelime, birer mektup, ya da kitap tarzında Cenâbı Hak tarafından yazılmıştır. Bütün şuurlu varlıklar onu inceliyor, tetkik ediyor, sanat inceliklerini ve harikalıklarını anlamaya çalışıyordu. Tabî bu çok sınırlı bir algılama ve değerlendirme idi. Çünkü hem onları tefekkür edenler az sayıda hem de şuur sahipleri canlıların bütün sanat inceliklerine

vakıf olamıyor ve dolayısıyla hakkıyla onun sanat ve kıymetini takdir edemiyordu.

O halde canlıların en mühim yaratılış gayesi, doğrudan Cenâbı Hakk'ın kendi nazarına arz etmek ve cemal ve kemaline bir ayna olmaktı.

Cenâbı Hak, sevdiği bu sevimli varlıkları ve özellikle canlıların hiç birine göz açtırmayarak mütemadiyen âlemi gayba gönderiyor, hiç birine uzun süre nefes aldirmeden bu dünyadan terhis ediyordu. Bu dünya misâfirhanesini devamlı doldurup misâfirlerin rızası olmadan boşaltıyordu.

Őu kâinatta zaman nehri içerisinde devamlı akan ve çalkalanan, kafilé kafilé arkasından gelip geçen mahlûkatın bir kısmı geliyor, bir saniye sonra kayboluyor. Bir grubu bir dakika kalır, bir çeşidi bir saat bu âleme uğrar ve arkasından âlemi gabya gönderilir. Bazıları bir günde, bir kısmı bir sene, bir kısmı bir asırda, bazıları da asırlarda bu âlemi őahadete gelir, bir takım vazifeleri görüp gider.

Varlıklar yokluğa gidip kaybolmuyordu. Kudret dairesinden gidiyor, ilim dairesinde, varlığını devam ettiriyordu. Âlem-i őahadetten âlem-i gayba gidiyordu. Dünya âleminden ahiret âlemine geçiyor, bir beldeden bir başka beldeye gidiyordu. Geçici ve

karanlıklı, ezici ve boğucu olan bu âlemden nur âlemine, bâki âleme gidiyordu.

Eşyada görünen güzellikler ve mükemmellikler, Cenâbı Hakk'ın isimlerine aittir ve o isimlerin tecellileridir. Madem o isimler bâkidir, devamlıdır ve cilveleri dâimidir. Elbette onların nakışları yenilenir, daha güzel bir şekilde âlem-i bâkide tazelenir.

Madem Sani-i Zülcelâl vardır ve bâkidir ve sıfat ve isimleri de devamlıdır. Elbette o isimlerin cilveleri, nakışları ve tezahürleri de, bâki bir âlemde devamlıdır.

Kâinattaki bu esrarengiz faaliyet ve hareketin altında yatan sınırlardan birisi, bu akıl almaz faaliyetin verdiği lezzettir. Küçük olsun büyük olsun her bir hareket bir lezzet verir. Denilebilir ki, her faaliyette bir lezzet vardır. Bütün mahlûkatın bu sevk ve harekettten aldığı lezzeti müşahede eden Sani-i Zülcelâl, kendi zatına münasip kudsi bir muhabbet, mukaddes bir lezzetle böyle hadsiz faaliyetle ve sayısız yaratıklarıyla kâinatı daima tazelandiriyor, çalkalandırıyor ve değiştiriyor.

Varlıkların yaratılışında her an süratli ve sanatlı değişmelerin olması ve hiçbir şeyin kararında kalmaması, fezadaki sonsuz sayıdaki yıldız ve gezegenlerin çok hikmetli ve ölçülü hareketleri, atomdan galaksilere kadar olan her bir varlıktaki hareket ve faaliyet,

kışta beyaz elbisesine bürünen zemin yüzünün baharda rengarenk elbiselerle süslenmesi ve ağaçlara takılan her bir meyve, akıl sahiplerine bir şeyler söylemek istiyor. Âdeta, göklerin ve yerin hareketli varlıkları ve hareketleri, onların konuşmalarındaki kelimelerdir ve hareketleri ise bir konuşmadır. Kâinattaki faaliyet dahi kâinatın ve içindeki varlıkların sessizce bir konuşması ve konuşTURULMASIDIR.

Kâinat, âdeta bir biri içerisinde sarılı bir gül goncası gibidir. Hakem isminin tecellisi şu kâinatı öyle bir kitap şekline getirmiştir ki, âdeta her sayfasında yüzer kitap yazılmış. Ve her satırında yüzer sayfa yerleştirilmiş ve her kelimesinde yüzer satır mevcuttur. Her harfinde yüzer kelime var. Her noktasında bu kâinat kitabının bir fihristi, indeksi bulunur bir tarzdadır. O kitabın sayfaları, satırları, ta noktalarına kadar yüzer cihette yaratıcısını ve kâtibini gösteriyor ki, kendi varlığından yüz derece daha ziyade katibinin varlığını ve birliğini, vahdetini ispat eder.

Bu büyük kâinat kitabının bir sayfası, yer yüzüdür. Bu sayfanın bir satırı bir bahçedir. O bahçede bulunan çiçekler, ağaçlar ve bitkiler, bahar mevsiminde beraber birbiri içinde yanlıSSIZ yazıldığı gözle görünüyor. O satırın bir kelimesi, meyve vermek üzere, yaprak ve çiçek açmış bir ağaçtır. İşte bu kelime, muntazam, ölçülü, süslü

yaprak, çiçek ve meyveleri adedince Sani-i Zülcelal'in varlığına işaret eder.

Senin bahçende kirazlar nasıl yaprak ve çiçek açıyor ve meyve veriyorsa, zemin yüzündeki bütün kirazların da aynı kanuna tâbi olması, buradaki tavuğun verdiği yumurta ile yeryüzünün her tarafındaki tavukların aynı kanunu göre aynı şekil ve yapıda yumurta vermesi, buradaki koyunun süt ve yavru verirken tâbi olduğu kanunun bütün yer yüzünde aynı olması, Sani-i Zülcelal'in varlığını, vahdetini ve her yerde tasarruf sahibi olduğunu bildirir.

Nasıl ki, güneşe karşı parlayan ve akan büyük bir ırmağın kabarcıkları güneşi gösteriyor. O kabarcığın gitmesiyle arkalarından

yeni gelen kabarcıkların yine güneşi göstermesiyle daimi bir güneşin varlığına işaret eder. Şu kâinattaki her bir varlık da, bu dünyaya gelişi ve hayatlarıyla Vacibü'l-vücut'un varlığına ve birliğine şahadet ettikleri gibi, zevalleri ve ölümleriyle o Vacibü'l-vücut'un ezeliyetine ve ehadiyetine şahadet ederler.

Soru: Kur'an'a gre varlıkların yaratılışı nasıl gerçekleşmiştir?

Kur'an-ı Kerim'de yaratılış kıssası bir bütün hâlinde verilmez. Kur'an'ın çeşitli yerlerinde ana prensipleriyle ve genellikle yaratıcısı nazara verilerek zikredilir.

“O (Allah) ki, gökleri ve yeri altı günde yarattı”¹⁵.

“O (Allah) 'dur. Gökleri, yeri ve aralarında olanları altı günde yarattı”¹⁶.

Buradaki “gün,” 24 saatlik süreden ziyade, gündüz aydınlığını ifade eder. Çoğulu *eyyam* ise, “günler” manasına gelmekle birlikte, “uzun zaman, süre belirlenmemiş zaman devresi” olarak da kullanılır¹⁷.

Kur'an'da Allah nezdindeki günlerin bizim günümüzle bin yıl olduğu belirtilir:

¹⁵ Hud/7.

¹⁶ Furkan/59.

¹⁷ Baucaille, M. (1976). La Bible le Coran et la Science. Terc. S. Yıldırım. Kitab-ı Mukaddes, Kur'an ve Bilim. T.Ö.V. yayınları, no:3, 1981.

*“Ve senden azabın acele gelmesini isterler. Hâlbuki Allah vaadinde asla hulf etmez ve şüphe yok ki, Rabbin indindeki bir gün, sizin sayacaklarınızdan bin yıl gibidir”*¹⁸.

Arapça’da bu rakamlar çokluğu ifade ettiği için, kesin sayılar şeklinden ziyade “devir” manasında alınması daha uygun görülmektedir. Nitekim bazı âlimler bu manada anlamıştır. Hatta her bir günün 50 bin sene olduğu belirtilir¹⁹.

*“Melekler ve ruh oraya bir günde çıkarlar ki, oranın mesafesi 50 bin yıldır”*²⁰.

Yeryüzünün de devreler hâlinde yaratıldığı nazara verilir:

*“De ki: ‘Siz mi arzı iki günde yaratamı tanımıyor ve O’na eşler koşuyorsunuz? İşte, âlemlerin Rabbi O’dur”*²¹.

*“O’na üstünden ağır baskılar (sağlam dağlar) yaptı. Onda bereketler yarattı ve onda arayıp soranlar için gıdalarını (bitkilerini ve ağaçlarını) tam dört günde takdir etti (düzene koydu)”*²².

Buradan, yeryüzünün iki devrede genel durumunu aldığını, bütün varlıkların yaşayabileceği uygun şekle de dört devrede ve insanın yaratılışından önce ulaştığını anlamak mümkündür. Nâziât Suresi’nde varlıkların birbiri ardınca yaratılışı ve tanzimi ile bunların ne için halk edildiği belirtilir:

¹⁸ Hacc/47.

¹⁹ Hanefi, A.(Tarihsiz): Et’Tefsirü’l İlmiyyetü li’l-Ayeti’l-Kevniyyeti. Mısır, s.127.

²⁰ Mearic/4.

²¹ Fussilet/9.

²² Fussilet /10.

“Sizi yaratmak mı daha zordur, yoksa göğü yaratmak mı? Ki Allah onu bina edip yükseltmiş ve ona şekil vermiştir. Gecesini karanlık yapmış, gündüzünü aydınlatmıştır. Bundan sonra da yeri düzenlemiştir. Suyunu ondan çıkarmış ve orada otlak yer meydana getirmiştir. Dağları da sapasağlam yerleştirmiştir. Bütün bunları sizin ve hayvanlarınızın geçimi için yapmıştır”²³.

Kaf Suresi’nde de yeryüzündeki bitki ve ağaçların durumuna dikkat çekilir:

“Gökten bereketli bir su indirdik, onunla biçilecek tane(li ekin)’ler bitirdik. Birbirine girmiş kat kat tomurcukları olan yüksek hurma ağaçları yetiştirdik, kullarımıza rızık olması için. Ve o suyla ölü bir diyara can verdik. İşte, kabirlerden çıkış da böyle olacaktır”²⁴.

Her canlı varlığın mahiyetinin su olduğu ve bunların sudan yaratıldığına işaret edilir:

“İnkâr edenler görmediler mi ki, göklerle yer bitişik idi. Biz onları ayırdık ve her canlı şeyi sudan yarattık. Hâlâ inanmıyorlar mı?”²⁵

“Allah bütün canlıları sudan yaratmıştır. Bazısı karnı üzerinde sürünür, bazısı iki ayakla yürür, bazısı da dört ayakla yürür. Allah dilediğini yaratır. Allah şüphesiz her şeye kadirdir”²⁶.

²³ Nâziât/27, 33.

²⁴ Kaf/9, 11.

²⁵ Enbiya/30.

²⁶ Nur/45.

Burada, her hayvan türünün müstakil olarak yaratıldığını anlamak mümkündür. Bu yaratılışın menşeyinin su olduğu, yani üremeyi sağlayan tek hücreli spermanın ve bunun yumurta hücresinin birleşmesiyle teşekkül eden zigotun büyük kısmını suyun teşkil ettiği nazara verilir. Eritici olduğu için hücre reaksiyonlarının temel maddesi, sudur. Bir organizma için su, bütün besinler derecesinde önemlidir. Vücut suyunun yüzde 10-20 kadarı kaybedilince hayat devam edemez. Ve su bulunmayan ortamda hayatın olması imkânsızdır. Anne karnındaki ceninin yüzde 94'ü, süt çocuğunun yüzde 80'i ve yetişkinin yüzde 70'i sudur²⁷.

Soru: İnsan yoktan mı yaratılmaktadır, mevcut maddelerden mi yapılmaktadır?

Cevap: İnsan, hem yoktan yaratılmakta ve hem de mevcut maddelerden inşâ edilmektedir. Bilindiği gibi, Allah'ın iki türlü yaratması vardır. Birisi, yoktan, hiçten yaratma. Buna **ibda (veya ihtira)** deniyor. Diğeri de inşâdır.

Bir hikmete binaen, Cenab-ı Hak, bütün mahlûkatın ham maddesi olan elementleri başlangıçta yoktan var etmiştir. Daha sonra, varlıkların maddesini bu elementlerden **inşâ** etmektedir. Meselâ, bedenimizde görev alan elementlerin her birisi, bir şekilde

²⁷ Özer, R.F. ve Tanalp, R. Beden Sıvıları. Ankara, 1965.

çevreden, ya besinlerle, ya da teneffüs ettiğimiz hava ile bize gelmektedir. Bu cihetiyle inşâ her an devam etmektedir.

Bir de elementlerde olmayan özellikler vardır. Meselâ, insanın kendine has şekli, sesi ve hatta yürüyüşüne varıncaya kadarki özellikleri yoktan yaratılmaktadır. Çünkü bu özellikler atom ve moleküllerde bulunmamaktadır.

Demek ki, Cenab-ı Hakk'ın hem inşâ şeklinde mevcut elementlerden yapma ve hem de yoktan yaratma kanunu her an devam etmektedir.

Soru: Yoktan var olmaz, var olan yok olmaz mı?

Cevap: Bin sekiz yüzlü yıllarda Lavosier, böyle bir prensibi ileri sürüyor ve “*Yoktan var olmaz, var olan da yok olmaz*” diyor. Lavosier bunu söylerken, gerekli şartlarını da belirtiyor. Yani diyor ki, kapalı kaplarda bulunan bir madde, mesela düdüklü tencerede, var olan bir madde kaybolmaz, ancak başka şekillere dönüşebilir. Buraya da; “*Dışarıdan bir madde girmediği sürece, yoktan var olmaz*” diyor. Şimdilerde bu söz mutlak manada, yani bütün kâinat için kullanılmaya çalışılıyor. Güya kâinatta var olan yok olmaz, yok olan da var olmazmış. Bu sözü söyleyebilmek için, her şeyden önce, bütün kâinatı dolaşıp, neyin var neyin yok olduğunu tespit etmek gerekir. Halbuki uzayda, daha bize ışığı ulaşmamış binlerce galaksi vardır ve her bir galakside de en az birkaç milyar yıldız

bulunmaktadır. Bütün buralarda olup bitenleri anlamadan ve bilmeden bütün kâinat hakkında böyle bir söz, bilimsel değil, ideolojiktir. Bilimi materyalizme, ateizme yani dinsizliğe alet etmektir.

Kainatta bir şeyi “Yok” diyebilmek için bütün kainatı gözden geçirmek gerekir. Bu da yetmez. Çünkü, bu gözle bizim gördüğümüz şey çok sınırlıdır. Görünen ışık, mevcut ışığın ancak %3.5’dir, %96.5’nu görmüyoruz. Radyo ve televizyon ile varlığından haberdar olduğumuz görüntü ve sesler, bizim normal görme alanımızın dışındadır. Bu şekilde görüntü alanının haricinde pek çok alemin varlığından bahsedilmektedir. İnsanda; akıl, hayal, hafıza, merak, endişe, korku, muhabbet, nefret ve adavet gibi pek çok his ve duygunun varlığı bilinmekte, fakat görülememektedir. Dolayısıyla, varlıkların mevcudiyetini sadece gözün gördükleriyle sınırlı kabul etmek, gözün görmediğini yok saymak, cahilliğin ifadesidir veya dinsizlik taassubudur.

Cenab-ı Hak, canlıların elementlerde bulunmayan, şekil, ses, hayal, hafıza, merak endişe, korku, muhabbet, nefret ve adavet gibi özelliklerini her an, yoktan yaratmaktadır. Mesela, bülbülün şekli ve sesi, gülün goncası atomlarda bulunmadığı için yoktan yaratılmaktadır.

Demek ki Allah, mevcudatı hem yoktan var etmekte ve hem de mevcut maddelerden inşâ suretinde her an yaratmaktadır.

Soru: İnsan nasıl yaratılmıştır?

Cevap: Bütün varlıkların ve insanın yaratıcısı Cenab-ı Hakk'ın kelamı olan Kur'an-ı Kerim, insanın yaratılışından uzun uzadıya bahseder. Kur'an-ı Kerim insanın dört yaratılış tarzını nazara verir. Bunlar;

- 1- Kadınsız ve erkeksiz yaratılış. Hz. Âdem'in yaratılışı.**
- 2- Erkekten, kadın olmaksızın yaratılış. Hz. Havva'nın yaratılışı.**
- 3- Kadından erkek olmaksızın yaratılış. Hz. İsa'nın yaratılışı**
- 4- Erkek ve kadından, genel üreme kanununa göre, insanın yaratılışı.**

1- Hz. Âdem'in yaratılışı.

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Âdem'in topraktan merhale merhale yaratıldığına dikkat çekilir.

“Andolsun Biz insanı kuru bir çamurdan, değişmiş cıvık balçıktan yarattık”²⁸.

Bu âyet-i kerimelerden, yaratılışın toprakla başladığını, daha sonra bunun çamur hâlini aldığını anlamak mümkün. Bu çamur da süzülerek “çamur özü” hasıl olmuştur.

²⁸ Hicr/26.

“*Andolsun ki Biz insanı, çamurdan süzölmüş bir hülasadan (özden) yarattık*”²⁹.

Daha sonra balçık hâlini alan bu çamur özünün zamanla değıştiğı ifade edilir:

“(İblis): ‘Ben bir salsaldan (kurumuş çamurdan), değışken bir balçıktan (hamein mesnûn) yarattığın insana secde edemem!’ dedi”³⁰.

Hz. Âdem’in yaratılış şekli, bir bakıma günümüzdeki insanın yaratılışına benzerlik gösterir. Midedeki besinlerden spermanın süzölerek çıkarılması gibi, çamur da süzölerek çamur özü (sülale) hasıl edilmiştir. Bir müddet bu hâlde kalan çamur özü, balçık şeklini (hamein mesnûn) almış ve daha sonra katı hâle (salsal) sokulmuştur. Bu devreden sonra kuruyan bu balçığa insan şekli verildiğini anlıyoruz.

“Sizi yarattık, sonra size şekil verdik, sonra da meleklerle: ‘Âdem’e secde edin’ dedik”³¹.

Cenab-ı Hak, Hz. Âdem’i topraktan, onun neslini de nutfeden yarattığını şu ayet-i kerime ile beyan eder:

“Allah sizi (Hz. Âdem’i) bir topraktan, sonra nutfeden (bir zigottan -Hz. Âdem’in nesli-) yaratmış, sonra da sizi çiftler hâlinde var etmiştir”³².

²⁹ Mü’minun/12.

³⁰ Hicr/33.

³¹ Arâf/11.

³² Fâtır/11.

2- Hz. Havva'nın yaratılışı.

İbrani'ce Tevrat'ta, Hz. Havva'nın, Hz. Âdem'in sağ böğründeki 13. kaburga kemiğinden yaratıldığı belirtilir³³.

İncil'de de yine Tevrat paralelinde görüş yer alır.

Hz. Havva'nın yaratılışı ile ilgili olarak Kur'an-ı Kerim'de şu âyet dikkat çekicidir:

*“Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten (candan) yaratan; ondan da yine onun eşini yaratıp ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar türeten Rabbiniz(e karşı gelmek)den sakının”*³⁴.

Zümer Suresi'nde de Hz. Âdem'den eşinin yaratıldığına dikkat çekilir ve şöyle buyrulur:

*“Allah sizi tek bir nefisten (Âdem'den) yarattı, sonra ondan eşini yarattı...”*³⁵.

Bunu açıklar mahiyetteki bir hadiste de şöyle buyrulur:

*“Kadınlar hakkında hayır tavsiye ediniz. Yani, onlara iyi davranınız. Çünkü kadın eğri kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Kaburga kemiğinin en eğri kısmı baş tarafıdır. Onu doğrultmaya çalışırsan kırarsın. Hali üzere bırakırsan öyle eğri kalır. Kadınlar hakkında hayır tavsiye ediniz”*³⁶.

³³ Ancien Testament, s. 47.

³⁴ Nisâ, 1.

³⁵ Ez-Zümer, 39: 6

³⁶ Buhari, Nikah 80; İbn Mâce, Taharet 77.

İnsanın yaratılışı ile ilgili olarak bir başka ayette de şöyle buyrulur:

*"Şimdi, insan hangi şeyden yaratıldı? İbretle baksın. O, atılıp dökülen bir sudan yaratılmıştır. Ki, arka kemiği ile göğüs kemikleri arasından çıkıyor o. Şüphe yok ki Allah onu tekrar diriltip döndürmeye elbette kadirdir"*³⁷.

Günümüz tıbbi da, bu ayetin ifade ettiği manaya yaklaşmıştır. Normal üreme kanununda, insanın temel yapısını sperm ve yumurta hücreleri teşkil eder. Bu iki hücrenin ilk teşekkül yeri, Kur'an-ı Kerim'de, omurga kemiği ile göğüs (eğe) kemikleri arası olarak verilir. Günümüz tıp ilmi de, hamileliğin yedinci ayında erkek cenin sperm kesesi olan husyelerin yavaş yavaş vücudun dışındaki torbaya, kız ceninindeki yumurtalığın ise leğen boşluğuna indiğini belirtmektedir³⁸.

Hz. Havva'nın yaratılışı ile ilgili ayetin verdiği haber ve hadisi şerifin ayeti yorumunun akla uygun olduğu görülmektedir.

3- Hz. İsa'nın yaratılışı.

Hz. İsa (a.s.), Hz. Meryem'den babasız olarak dünyaya gelmiştir. Onun bu hali, bir bakıma Hz. Âdem ve Hz. Havva'ya benzemektedir. Onlar, anne ve babasız yaratılmışlardır. Kur'an-ı

³⁷ Tank, 5, 8.

³⁸ Ali el-Bâr. Kur'an-ı Kerim ve Modern Tıbbı göre İnsanın Yaratılışı. Terc. Abdülvehhab Öztürk. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, s. 37-42, 1991.

Kerim’de Hz. İsa’nın yaratılışı, Hz. Âdem’in yaratılışına benzetilir ve Cenab-ı Hak bunu âyet-i kerimede şöyle buyurur:

“Şüphesiz ki, Allah Teâlâ’nın nezdinde İsa’nın hâli, Âdem’in hâli gibidir ki, onu topraktan yarattı, sonra ona ‘ol’ dedi, o da oluverdi”³⁹.

Hz. İsa’nın yaratılışı, genel üreme kanunlarının dışındadır. Bilindiği gibi, insanların, bitkilerin ve hayvanların çoğalmasında anne ve babaya ihtiyaç vardır. Bu, Cenab-ı Hak’ın genel bir üreme kanunudur. Bütün kanunların istisnası olduğu gibi, bu kanunun da, hem bitkilerde ve hem da hayvanlarda istisnaları mevcuttur. Zaman zaman Cenab-ı Hak, bu istisnai yaratılışı, insanlarda da göstermiştir. Nitekim, Hz. Âdem ve Hz. Havva anne ve babasız yaratılmışlardır. Ayrıca, bütün canlıların ilk atalarının yaratılışları da bu üreme kanunlarının dışında cereyan etmiştir.

Cenab-ı Hak, varlıkları anne-babasız veya bunlardan birisi olmaksızın yaratmakla, yaratma hususunda ihtiyar sahibi olduğunu, kanunlarını dilediği şekilde değiştirebileceğini, varlıkları bağımsız ve kayıtsız yaratabileceğini göstermektedir.

Gerek bitkiler aleminde ve gerekse hayvanlar aleminde, eşeysiz üreme olarak ifade edilen, anne ve babasız üremeler mevcuttur. Yani, anne olmadan, ya da baba olmadan yaratılan canlılar vardır. Hayvanlar aleminde arılar bunlar misal teşkil ederler.

³⁹ Âl-i İmran/59.

Ana arı, belli bir devrede, erkekle çiftleşir. Çiftleşme sonunda sperm, sperm keseciğinde toplanır. Daha sonra bu ana arı yumurtlama esnasında, yumurta kanalına sperm salınırsa yumurta döllenen olur ve bu yumurtalardan dişi arılar çıkar. Şayet yumurta kanalında yumurta döllenenmemişse, bu yumurtalardan da erkek arılar hasıl olurlar. Yani erkek arılar babasız dünyaya gelmektedirler.

Anne veya babasız üremeye, bitkiler aleminde de pek çok misaller mevcuttur. Bunlardan mantarlar ve eğrelti otları, spor adı verilen küçük yapıların doğrudan çimlenmesiyle hasıl olmaktadır. Bira mayası mantarında da, tomurcuklanma ile yeni fertler teşekkül etmektedir. Bütün bunlar genel üreme kanunlarının dışındadır.

Aynı şekilde, çileğin etrafa uzattığı dalları toprağa temas edince köklenir ve oradan yeni çilek bitkisi gelişir. Patates ve yer elması gibi bitkilerin birer parçası kesilip toprağa gömülünce bunlardan yeni bitkiler teşekkül eder. Üzüm, kavak ve söğüt gibi ağaçlardan alınan küçük dal parçaları da toprağa dikilince yeni bitkileri verebilmektedir.

İşte gerek bitkiler ve gerekse hayvanlar âlemindeki bütün bu genel üreme kanunu haricindeki çoğalmaların her yıl milyonlarca numunesinin yaratılışını bilen ve onlara şahit olan, buna rağmen, Hz. İsa (a.s.)'in babasız yaratılışını kabul etmeyen bir aklın, kaç derece akılsızlık ettiğini kıyas ediniz.

4- İnsanın genel üreme kanununa göre yaratılışı.

Bizler anne va babalı olarak yaratıldık. Bu yaratılışımız merhale merhale, yani devre devre olmuştur. Nitekim bir ayette şöyle buyrulur:

“Hâlbuki O, sizi çeşitli merhaleler hâlinde yarattı”⁴⁰ .

Önce anne karnında yumurta, babada sperm şeklinde, daha sonra bunların birleşmesiyle hasıl olan tek hücre halinde idik. Zigot adı verilen bu tek hücre bölünerek çoğaldı. Çok hücreli bu yapıdan dokular ve organlar teşekkül etmeye başladı. İnsan bu safhalarda, bitki ve hayvanlarda olduğu gibi, büyüme, gelişme ve farklılaşma kanunlarına tâbidir.

Bu tedricî, yani kademe kademe tamamlanmış Kur'an'da şöyle ifade edilir:

“Sonra onu nutfe hâlinde sağlam bir yere yerleştirdik. Sonra nutfeyi alaka (yapışkan şey) çevirdik, alakayı (yapışkan şey) bir çiğnemlik et yaptık, bir çiğnemlik etten kemikler yarattık, kemiklere de et giydirdik. Sonra onu bambaşka bir yaratık (insan) yaptık”⁴¹ .

Şu âyet-i kerimede de yaratılışın bütün safhalarına işaret edilir:

“Ey insanlar! Eğer öldükten sonra dirilmek hususunda herhangi bir şüphe içinde iseniz, şu muhakkaktır ki Biz sizi(n aslınızı) topraktan, sonra (onun neslini) insan suyundan (spermadan), sonra alaka (yapışkan şey)'dan, daha sonra da hilkatı

⁴⁰ Nuh/14.

⁴¹ Mü'minun/13-14.

belli belirsiz bir çığnem etten yarattık (ve bunları) size (kudretimizin kemalini) apaçık gösterelim diye (yaptık), sizi dileyeceğimiz muayyen bir vakte kadar rahimlerde tutuyoruz, sonra sizi bir çocuk olarak çıkarıyoruz”⁴².

Cenab-ı Hak, öldükten sonra yeniden diriltirme hususunda tereddüde düşmememizi istiyor. Bunun için, daha önce yaşayarak geldiğimiz devrelere ve safhalara dikkati çekiyor. Yetişkin haline gelinceye kadar geçirdiğimiz safhaları tek tek sayıp, öldükten sonra bizim yeniden diriltilişimizin de öyle olacağını nazara veriyor.

Kur’an’ın yaklaşık üçte biri haşirden, yani insanın yeniden dirilişinden bahsetmektedir. Geçmiş kavimlerde de, insanların en büyük problemi, öldükten sonra tekrar diriltirme olmuştur. Pek çok insan bunu kendi aleminde çözememiş ve ahiretin varlığını ve yeniden diriltilmeyi aklına sığdıramadığı için inkar etmiştir.

Burada Cenab-ı Hak, her bir insanın bir hücreden itibaren yetişkin hale gelinceye kadar yaratılıştaki geçirdiği safhaları nazara vererek, yeniden diriltilmenin akıldan uzak görülmemesini istemektedir.

Soru: İnsan bedenine ruh ne zaman gelmektedir?

Cevap: İnsandaki hayat en yüksek seviyededir. Gerçi insanda da bitki ve hayvanlarda cereyan eden; büyüme, gelişme, farklılaşma ve

⁴² Hacc/5.

üreme kanunları görülmektedir. Ancak insan, sahip bulunduğu yüksek ruhi özellikleriyle bütün varlıkların üzerinde bir mevki almıştır.

İnsanın ilk teşekkülü, anne rahmindeki yumurtanın, babadan gelen spermin birleşmesiyle başlar. Bu iki hücrenin birleşmesi sonucu, insanın en küçük ilk numunesi teşekkül etmiştir. Zigot adı verilen bu tek hücre bölünerek, binlerce, milyonlarca ve hatta milyarlarca hücreyi verecektir. Bu hücrelerin her birisindeki genetik özellik ve materyaller, aynen zigottaki kadardır. Bu hücrelerin büyümesi ve farklılaşmasıyla doku ve organlar teşekkül edecektir.

Zigot ve sonrası devrede henüz ruh ortada yoktur. Ama, insanın küçük bir numunesi olan ceninde hayat devam etmektedir. Fen ilmi, ruhun bedene gelişiyile ilgili bir görüş ileri sürememektedir. Bununla ilgili bir hadiste, cenin 120 günlük olduğu zaman ruhun geldiği bildirilmektedir⁴³.

Demek ki, 4 aylık cenin, yetişkin bir insanın bütün özelliklerine sahiptir. Onun küçük bir numunesidir. Nitekim, buradan hareketle, İslâm âlimleri, ceninin 120 günden sonra aldırılmasını, yetişkin bir insanın hayatına müdahale gibi kabul etmişlerdir. Dolayısıyla, anne hayatının tehlikede olması haricinde, 120 gün sonra cenine müdahaleyi kesinlikle uygun görmemişlerdir.

⁴³ Sofuoğlu, M. Sahih-i Müslim ve tercümesi, 8, 114., Sönmez Neşriyat A.Ş., İstanbul, 1978.

Görüldüğü gibi, insan bedenindeki hayat, tek hücre ile başlamakta, ancak ruh bu hücre topluluğuna 4 ay sonra gelmektedir.

Lakin, ölümden böyle değildir. İnsanın ölümüyle ruh bedenden ayrıldığı gibi, insanın canlılık özelliği de büyük oranda sona ermektedir. Yani, hayatı sağlayan özellikler, ruhtan önce insan bedenine gelmekte, fakat, ruh gittikten kısa bir süre sonra insan vücudunu terk etmektedirler.

Soru: Hz. Âdem'in çocukları nasıl çoğalmışlardır?

Cevap: Bir rivayette Hz. Havva 20 doğum yapmış ve her doğumda bir erkek bir kız doğurmuştur. Cenab-ı Hak, aynı batında doğanların birbirleriyle evlenmelerini yasaklamış, önce veya sonra doğanlar birbirleriyle evlenebilmişlerdir. İnsanlar belli bir sayıya ulaştınca Allah, kardeşler arasındaki bu evlenmeyi yasaklamıştır.

Soru: Hz. Âdem'den önce yer yüzünde insan var mıydı?

Cevap: Cenab-ı Hak Kur'an'da, ilk insan Hz. Âdem'in balıktan safha safha yaratılışını anlatmaktadır. Daha sonra ondan Hz. Havva'nın yaratıldığını nazara verir.

Hz. Âdem ve Hz. Havva, imtihan ve tecrübe için Cennet'ten yer yüzüne göndermişlerdir.

Cenab-ı Hak, Kur'an'da melaikeye hitaben, yer yüzünde bir halife yaratacağını bildirince, melaike;

“Yerde fesat yapacak, kan dökecek kimseleri mi yaratacaksın?” diyor⁴⁴.

Müfessirler, yer yüzünde, insanların hayatına elverişli şartlara sahip olmadan önce idrakli mahluk olarak cinlerden bir nev'in bulunduğunu, bunların yaptıkları fesattan dolayı insanlar ile yer değiştiklerini belirtirler⁴⁵.

Soru: Hz. Âdem'de tek renk ve ırk karakteri olduğu halde, günümüzdeki farklı renk ve ırk karakterleri nasıl ortaya çıkmıştır?

Cevap: İnsanın genetik yapısını ihtiva eden kromozomlardaki genler, milyonlarca ciltlik kitapların bilgilerini içine alabilmektedir. Tıpkı, bir CD' ye binlerce sayfalık bilgilerin sığdırılabildiği gibi. İşte ilk insan Hz. Âdem'in genetik yapısında da, günümüzdeki insanların bütün renk ve ırk karakterleri şifrelenmiş halde mevcuttu.

Başlangıçta baskın karakterler, çekinik karakterlerin görünmesine mani oluyordu.

Güneşin, gündüz vakti, yıldızların görünmesine engel olduğu gibi. Ne zaman güneş gitse, semadaki yıldızlar görünecektir. Burada

⁴⁴ Bakara, 30.

⁴⁵ Nursi, B.S. İşarat-ül İ'caz. Envar Neşriyat. s.201, 1991, İstanbul.

güneş baskın gelmekte, zayıf ışıklı, yani çekinik karakterli yıldızların görünmesine engel olmaktadır.

Aynen bunun gibi, insanlardaki renk ve ırk karakterleri, insanlar ayrı kabileler halinde yaşamaya başlayınca, kendi içerisinde saflaşmaya başladı. Baskın karakterlerden kurtulan bazı renk ve ırk karakterleri, zamanla ortaya çıkmış ve günümüzdeki renk ve ırk karakterlerinin hasıl etmiştir.

Soru: Hz. Âdem'den günümüze kadar geçen süre nedir?

Cevap: Bu süreyi tam olarak vermek mümkün değildir. İnsanın geçmişiyle ilgili, fen ve felsefenin ortaya koyduğu rakamlar milyonlarla ifade edilmektedir. Ancak, yaş tayin metotlarının güvenilirliği azdır. Canlıların yaşı ile ilgili verilen değerler, mutlak değil, izafi veya nisbi değerlerdir.

Semavi kaynaklar dikkate alındığında bu sürenin daha az olduğunu görüyoruz.

Kur'an-ı Kerim'de göklerin ve yerin altı günde, arzın iki günde, bitki ve hayvanların ise dört günde yaratıldığı nazara verilir⁴⁶.

Buradaki gün tabirinden genelde devir manası anlaşılmıştır. Cenab-ı Hak, Hacc suresinde bir günün bizim saydığımız günlerle bin yıl olduğunu bildirir⁴⁷.

⁴⁶ Hud, 7; Furkan, 59; Fussilet, 9-12.

Bir başka ayette de 50 bin yıl olduğunu nazara verir⁴⁸.

Uzayda her bir gezegen ve yıldızın hareketi farklıdır. Dünya kendi etrafında bir günde dönerken, Merkür bu dönüşünü, dünya günü ile 58.5 günde yapar. Dünyanın güneş etrafında dolanımı bir yıl iken, Plüton'un güneş etrafında bir defa dönüşü 248 yıldır⁴⁹.

İnsanın geçmişiyle ilgili olarak şu söylenebilir:

Semavi kaynakların işaretlerinden, ilk insan Hz. Âdem'den itibaren günümüze kadar geçen sürenin 7 bin yıl arasında olabileceği anlaşılıyor.

Soru: Hz. Âdem'in boyu ne kadardı?

Cevap: Bazı rivayetlerde Hz. Âdem'in boyunun 60 arşın, ya da zira olduğu ifade ediliyor. Bir arşın 30 cm olarak alınınca, 18-20 metre gibi bir boy uzunluğu ortaya çıkıyor. Şimdiye kadar bu boyda, ya da buna yakın bir insan iskeleti bulunmadı. Bu uzunluk hikmete de pek uygun düşmüyor. Muhtemelen burada, arşın biriminde bir yanlışlık var. Yani bir arşın 30 cm değil, belki daha küçük bir ölçüyü ifade ediyor olmalıdır.

⁴⁷ Hacc, 47.

⁴⁸ Mearic, 4.

⁴⁹ Tuna, T. Uzay ve ötesi.. Boğaziçi yayınları, ikinci baskı, 1995.

Soru: İnsan konuşma yeteneğini nasıl kazanmıştır?

Cevap: İnsan ile hayvanlar arasında en mühim fark, şüphesiz ki insanın şahsi düşünce ve duygularını mantıklı bir şekilde konuşarak bir başkasına aktarabilmesidir. Bin sekiz yüzlü yıllarda, ilkel kabile dillerinin basit ve ilkel yapılı olduğu, hayvanlarla ilkel insanlar arasında dil bakımından fazla bir farkın bulunmadığı iddia ediliyordu.

Son yapılan bilimsel çalışmalar, ilkel toplumların kullandığı dilin, medeni insanların kullandığı dil yapısına yakın bulunduğunu, hatta gramer bakımından ondan daha karışık olduğunu göstermiştir. Dil konusunda, insanla maymun arasında bağ kurmak için, maymunlar üzerinde yapılan çalışmalardan beklenen sonuç alınamamıştır. Dilin kademe kademe geliştiği yönündeki beklentiyi destekleyecek bir bulgu elde edilememiş, aksine Hayvanlarla insan konuşması arasında her hangi bir bağ kurmanın mümkün olmadığı anlaşılmıştır.

Dil çok kompleks bir yapıya sahiptir. Bu bakımdan ancak noksansız olduğu zaman işlev görebilmektedir. Bir insanın konuşabilmesi için uygun bir yapıdaki dile, gırtlığa, ses tellerine, akciğere, diyaframa, iş görebilen bir işitme sistemine, damağa, dudaklara, bunları kontrol edebilen bir beyin ile beyinde konuşmayla ilgili özel bölgelere ve bunlar arasında ilişki kurarak

mantıklı düşünmeye ihtiyaç vardır. Diğer taraftan, hayvanların içgüdüleriyle insanın zekâsı arasında çok büyük farklılıklar vardır. Bunlar hiç dikkate alınmadan, insandaki bu kabiliyetlerin hayvanlardan geçtiğini ileri sürmek, bilimsel bir yaklaşım tarzı değildir.

Cenab-ı Hak ilk insan Hz. Âdem'e emir ve yasaklarını bildiren 10 sayfalık kitap indirmiş ve ona bütün isimleri öğretmiştir.

Kur'an-ı Kerim bu hususa şöyle işaret etmektedir:

*“Allah Âdem'e bütün isimleri öğretti. Sonra onları önce meleklere arz edip, ‘Eğer siz sözünüzde sadık iseniz şunların isimlerini bana bildirin’ dedi. ‘Ey Adem!, eşyanın isimlerini meleklere anlat’ dedi. Âdem onların isimlerinin onlara anlattı”*⁵⁰.

Bu ayetlerden, Cenab-ı Hakk'ın Hz. Âdem'e dili öğrettiğini ve onun meleklerle konuştuğunu anlıyoruz.

Soru: Yeni yaratılış modeli nedir?

Cevap: Bugün bilhassa varyasyonları ve tür kavramını kendi prensipleri içinde izaha çalışan ve genellikle bütün yaratılışçılar tarafından benimsenen bir yaratılış modeli geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bazı noksanlıklarına rağmen, evrim görüşlerine bir alternatif olması bakımından “iyi bir başlangıç” olarak

⁵⁰ Bakara, 31, 33.

değerlendirilebilir. Böylece Evrim Teorileri'nin ele aldığı meseleler tek taraflı takdimden büyük oranda kurtulmuş olacaktır.

Yaratılışçıların “Tür” Kavramı

Bugün yaratılış modelinin kabul ettiği “tür” kavramı, oldukça değişiktir. Hem geçmişteki yaratılışçıların hem de günümüzdeki biyologların “tür” kavramına uymamaktadır. Onlar bu mevhumu “**Temel Tip**”le izah ederler.

Temel Tip Nedir?

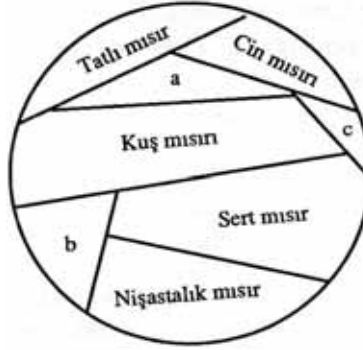
Temel Tip’le, tek kaynaktan çıkan hayvan veya bitki grupları kastedilir. Yani aynı gen havuzunu paylaşan bitki ve hayvanlar temel tip olarak alınırlar. Meselâ bütün insanlar tek bir *Homo sapiens* temel tipi içinde mütalaa edilirler. Bu durumda Temel Tip, tür seviyesindedir. Dolayısıyla bu temel tipin içinde ırk veya varyete bazında değişikliklerin olabileceği beklenir.

Bazı hâllerde temel tip, cins seviyesinde olabilir. Meselâ Oklahoma çakalı (*Canis frustor*), dağ çakalı (*C. lestes*) ve çöl çakalı (*C. ester*), çakalların çeşitli türleri olup aynı temel tipe dâhildirler.

Galapagos Adası ispinozları, muhtemelen tek bir temel tipe dâhil olan türlerin bulunduğu cinse misal teşkil ederler. Lammerts’e

göre *Geospiza*, *Camarhynchus* ve *Castospiza* ispinozları tek cinse giren muhtelif türlerdir⁵¹.

Bir başka misal, mısırın muhtelif varyeteleridir. Bunlar tatlı mısır, cins mısır, nişastalık mısır, kuş mısırı ve sert mısırdır. Bunlar temel mısır tipinin varyeteleridir. Yaratılışçılara göre temel tipler birbirlerinden bağımsız olarak meydana gelirler. Her tipin yeterli genetik potansiyelle veya gen rezerviyle yaratıldığı kabul edilir.

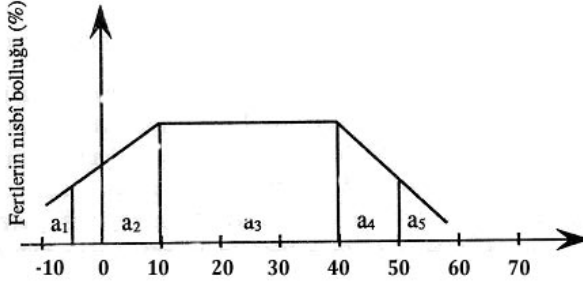

Şekil 1. Mısır temel tipi.

Şekil 1’de mısır temel tipinde yer alan muhtelif varyetelerin kendi aralarında gen akışı ile, söz gelimi a, b ve c vs. gibi farklı karakterlerde yeni varyetelerin ortaya çıkması ihtimal dâhilindedir. Ancak bütün bu değişiklikler, mısır temel tipini aşarak başka bir temel tipi hasıl edemez.

⁵¹ . Lammerts, W. E. The Galapagos Island Finches, In Why Not Creation? Presbyterian and Reformand Publ. Co. Philedelphia, 1970, p.354.

YARATILIŞ

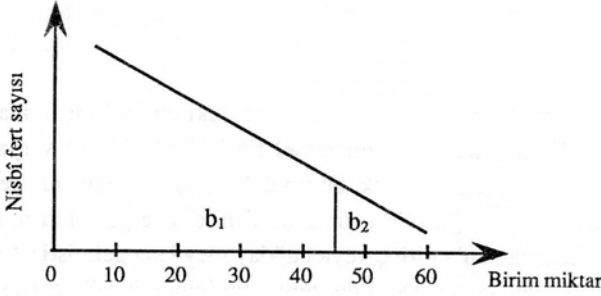
Şekil 2. A türünün değişik sıcaklıklarda farklı formları.

İşte, yaratılışçılarla evrimciler arasındaki en mühim farklardan birisi budur. Evrimciler böyle bir temel tip içindeki küçük varyasyonları (değişiklikler) misal göstererek, bu tip değişikliklerin zamanla yeni temel tipleri hasıl edebileceğini ileri sürerler. Yani onlara göre faraza bir mısır temel tipinden zamanla pirinç veya buğday meydana gelmiştir. Burada sihirli formül “zaman”dır. Delil de, temel tip içinde küçük varyasyonların meydana gelmesidir.

Bu iki modelin farklarını ortaya koyan bir başka misal de, değişik sahalarda canlıların kazandığı bazı farklılıklardır. Meselâ bir A türünün 0-10 °C derece arasındaki a₂ formu ile, 50-60 °C derece arasındaki a₅ formunu evrimciler evrime delil olarak alırlar (Şekil 2). Yaratılışçılar ise, A temel tipinin genetik potansiyelinde mevcut olan karakterleri, değişik çevre şartlarının etkisi altında ortaya çıkan küçük varyasyonlar olarak kabul ederler.

Böceklerin pestisidler (böcek öldürücüler)’e karşı kazandığı bağışıklık da bu iki model tarafından farklı şekilde yorumlanır. Bir B türü pestiside maruz kalması hâlinde b₁ bölgesindekiler kalkıyor,

sadece b_2 bölgesindekiler kalıyor. Bir evrimciye göre b_1 bölgesindeki fertler zamanla yeni türleri verecektir.

Böcek öldürücünün dozu

Şekil 3. B temel tipinin böcek öldürücüye karşı dayanıklılığı.

Bir yaratılışçıya göre ise, B temel tipinin gen havuzunda b_2 bölgesindeki şartlara da uyabilecek potansiyel mevcuttur. Dolayısıyla, ilaca ani maruz kalışta b_1 bölgesindekiler gerekli korunma mekanizmalarını harekete geçiremeden ortadan kalkacaklar (bağışıklık, bir bakıma böyle anormal şartlara karşı, korunma mekanizmalarının yavaş yavaş geliştirilmesiyle kazanılmaktadır), b_2 'dekiler ise genetik yapılarındaki dayanıklılık sebebiyle, B temel tipinin bir formu olarak hayatîyetlerini devam ettireceklerdir. Şayet doz miktarı B temel tipinin gen havuzundaki dayanıklılık potansiyelinden fazla ise, o zaman B temel tipi tamamen ortadan kalkacaktır (Şekil 3).

Görüldüğü gibi burada yaratılış ve evrim görüşleri arasındaki fark, aynı hadiselerin değişik şekilde yorumlanmasından kaynaklanmaktadır.

Akıllı Tasarım Teorisi

Darwin'den itibaren geçen 150 yıl içerisinde evrimle ilgili pek çok çalışma yapılmış ve birbirinden farklı pek çok görüş ortaya sürülmüştür. Hayatın kökenini açıklayabilmek için, özellikle biyokimya sahasında, hücre içerisinde canlılığın temelini teşkil eden DNA, RNA molekülleri, proteinler ve hücre organelleri üzerinde binlerce araştırma yapılarak yayınlanmıştır.

Darwin zamanından itibaren yakın geçmişe kadar, tek hücrelilik “basit yapılı” olarak algılanıyordu. “Kompleks yapıların, basit yapılardan zaman içerisinde kademe kademe geliştiği” varsayılıyordu. Hücre seviyesinde ve moleküler düzeyde yapılan çalışmalarla, “yüksek yapılı canlıların ve kompleks organların, ilkel tiplerden farklılaşarak teşekkül edemeyeceği” anlaşılmaya başlandı. Çünkü her bir organın yaptığı görev, çok kompleks ve karmaşık olaylar zincirinin bir sonucuydu. Bu görevin yapılabilmesi bütün şartların bir anda var olmasıyla mümkün olabiliyordu, aksi hâlde sistem görev yapmıyordu.

Bunun manası şu idi:

Biyolojik olayların büyük bir kısmı, çok komplikedir, basit bir veya iki kademeli hadise değildir. Dolayısıyla bu biyolojik reaksiyonlar, “kendiliğinden oluşma”yla veya “gelişigüzellik”le

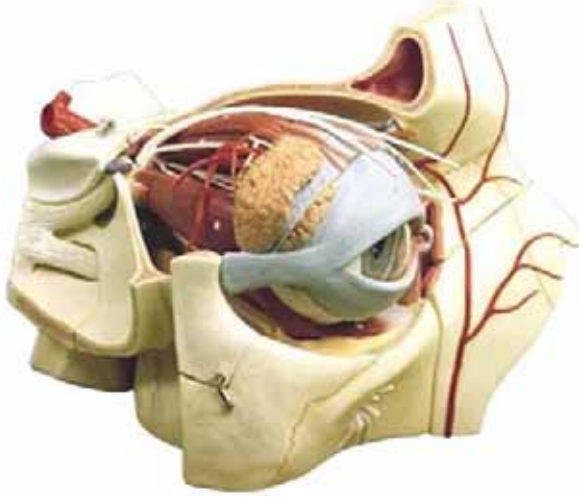
açıklanamaz. Çünkü burada fevkalade plânlı/programlı ve son derece komplike bir yapı göze çarpmaktadır.

Biyokimyacı Michael J. Behe, bu fikri sistemleştirenlerin başında gelmektedir. “**Darwin’in Kara Kutusu**” adlı kitabında ileriye sürdüğü “**Akıllı Tasarım Teorisi,**” ilim çevrelerinde “Darwinizm’in alternatifi” olarak değerlendirilmiştir. Darwin’in Evrim Teorisi’ne karşı şimdiye kadar ileri sürülmüş görüşler içerisinde en kapsamlı olanı, Behe’nin **Akıllı Tasarım Teorisi**’dir.

Behe, verdiği bazı biyokimyasal örneklerle, “biyolojik olayların bir plân ve programın gereği olduğu”nu açıklamaya çalışır. Bunlardan birisi, gözdeki görme olayının biyokimyasal açıklamasıdır.

a- İnsanda görme olayı

Behe, görme olayında ışığın ilk olarak retinaya çarptığını belirtir. Bu esnada foton ‘11-cis-retinal’ adı verilen bir molekülle etkileşir. Bu molekül birkaç pikosaniye (ışığın bir tek insan saçı genişliği kadar mesafede yaptığı yolculuk) içinde ‘trans-retina’ denilen bölgeyi düzenleyebilir.

Retina molekülünün şeklindeki değişiklik, retinanın sıkıca bağlandığı, ‘rodopsin’ denilen proteinin şeklinde değişikliğe sebep olur. Proteinin değişikliği, proteinin davranışlarını da değiştirmekte ve bundan sonra ‘Metarodopsin II’ adını almakta ve ‘transdusin’ denilen başka bir proteine yapışmaktadır. Metarodopsin II’ye çarpmadan önce transdusin, ‘GDP’ denilen küçük bir moleküle sıkıca bağlanır.

“GTP-transdusin-Metarodopsin II, ‘fosfodiesteraz’ adı verilen başka bir proteine bağlanır. Fosfodiesteraz proteini, Metarodopsin II ve diğerlerine bağlandığında, bir molekülü kesebilecek kimyasal bir yetenek elde eder ve ‘cGMP’ denilen bir molekülü keser.

Behe’ye göre iyon kanalı, hücredeki sodyum iyonlarını düzenlemek için bir giriş kapısı görevini yapar. Sodyum iyonlarını ayrı bir protein aktif olarak tekrar dışarı verirken, iyon kanalı onların

hücrede dolaşmalarını sağlar. İyon kanalının bu iki yönlü hareketindeki pompalama etkisiyle hücredeki sodyum iyonları belirli bir seviyede kalır. Fosfodiesteraz proteinin faaliyetleriyle cGMP'nin miktarı azaldığında iyon kanalları kapanır ve bu durum pozitif yüklü sodyum iyonlarının hücresel yoğunluğunun düşmesine sebep olur. Sonuçta hücre zarındaki elektrik yükleri dengesizleşir ve en son aşamada bir elektrik akımının, optik sinirlerden beyne doğru iletilmesine sebep olur. İşte, bu son noktada beyin iletilen elektrik akımını yorumlayarak görme olayı gerçekleşir”⁵²

Yukarıda verilen, görme hadisesinin biyokimyasal basamakları, Behe'nin açıkladığının aşağı yukarı daha yarısıdır! Sizi teferruata boğmamak için bu kadarla yetinilmiştir.

b- Tüycükler

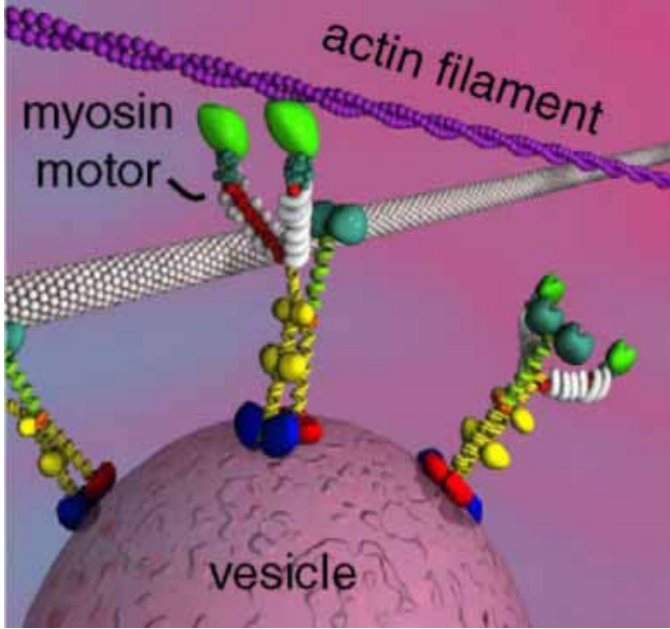
Behe, karmaşık fonksiyonlara örnek olarak tüycüklere de dikkati çeker ve bunların yapıları ile görevleri hakkında detaylı açıklamalar yapar.

Bilindiği gibi, bazı hücrelerde yüzmek için tüycükler vardır. Bu tüycükler kirpiklere benzerler. Behe'ye göre, eğer tüycükleri olan bir hücre, sıvı içinde serbestçe hareket edebiliyorsa, bir küreğin tekneyi hareket ettirmesi gibi, tüycüklerin de hücreyi hareket ettirmesi mümkündür. Eğer hücre diğer hücrelerin ortasında ise,

⁵² Behe, M. J. Darwin'in Kara Kutusu. Çev. Burcu Çekmece. Aksoy Yayıncılık, İstanbul, 1998, s.28-31.

hareket hâlinde olan tüycükler sıvıyı, sabit hücrenin yüzeyine doğru sıçratırlar. Behe, tüycüklerin iki farklı görevinden söz eder. Birisi hücrenin yüzmesinde vazife görür; spermde olduğu gibi. Diğeri de, senkronize hareket yaparlar, solunum yollarındaki hücrelerin tüycüklerinde olduğu gibi. Roma savaş gemilerinde kürek çeken köleler gibi, tüycükler de mukus sıvısını boğazdan yukarıya doğru iterler. Bunlar nefes alırken içeri kaçarlar ve sonra dışarıya itilmeye çalışılırlar.

Tüycüklerin üzeri zarla örtülmüş liflerden oluşmuştur. Tüycüğün zarı, hücre zarının dışında gelişen bir parçasıdır. Böylece, tüycüğün iç kısmı hücrenin içiyle temas hâlinindedir. Behe, bir tüycük diklemesine kesilerek elektron mikroskopta incelendiğinde, çubuk şeklinde dokuz ayrı yapının göze çarptığını ifade eder. Bu çubuklara ‘mikrotüpler’ adı verilir. Bu dokuz mikrotüpten her biri iç içe geçmiş iki halkadan oluşur. Bu halkaların her birisi de 13 ayrı telden teşekkül eder. O, biyokimyasal deneylerin, mikrotüplerin ‘tubulin’ denilen proteinlerden oluştuğunu gösterdiğini nazara verir. Her mikrotüpte iki ayrı uzantı vardır. Bunlar ‘dynein’ denilen bir proteine sahiptirler. Dynein, ‘hücredeki motor’ görevini yapar ve mekanik bir güç oluşturur. Dynein hareketine devam ettikçe gerilim artar. Behe, mikrotüpler esnek olduğu için dynein molekülünün sebep olduğu kayma hareketinin zamanla bükülme hareketine dönüştüğünü belirtir.

Tüycüklerin hareketi için mutlaka mikrotüpler gerekmektedir. Ayrıca tüycüklerin mikrotüplerinin hareketsiz kalmamaları için bir motoru bulunmalıdır. Komşu lifleri hareketlendirebilmek için de bağlayıcılara gerek vardır. Ancak bu şekilde ayrıştırma hareketini bükülme hareketine dönüştürürler ve yapının yıkılıp dağılmasını engellerler.

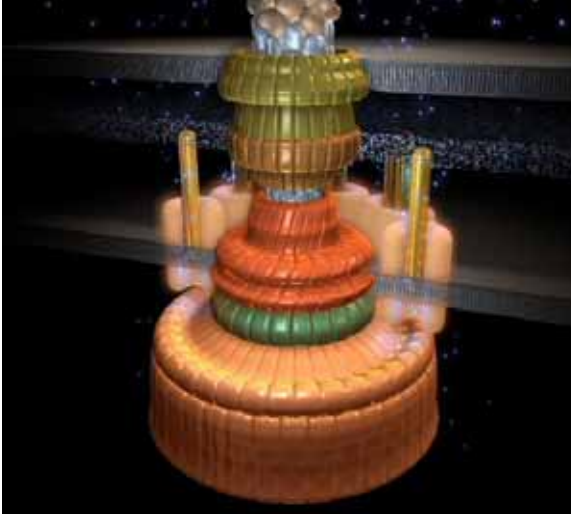
Behe, bütün bu anlatılanların ışığında, tüycüklerin eksiltilemez ya da indirgenemez karmaşıklıkta olduğunu, dolayısıyla, bu kadar komplike ve karmaşık yapıların hiç birisinin evrim süreci veya aşamasıyla oluşamayacağını belirtir.

c- Bakteri kamçısı (Flogellatum)

Schuster ve Caplan, bakteri kamçısının kompleks bir yapıya sahip olduğuna dikkati çekerek şöyle derler:

“Bizim ‘en ilkel’ zannettiğimiz tek hücreli yapıya sahip bakteri, üstün yapılı organizmalar arasında sayılabilir! Bazı bakterilerin müthiş bir yüzme aygıtı, yani kamçısı vardır; bu özelliğe hiçbir kompleks hücre sahip değildir”⁵³.

Behe, 1973 yılında bazı bakterilerin kamçılarını hareket ettirerek yüzdüklerinin anlaşıldığını belirtir. Bakteri kamçısı, yönlendirilebilen bir pervane gibi hareket etmekte ve tüycüklerden daha farklı özelliklere sahip bulunmaktadır.

⁵³ Schuster, S.C. and Khan, S. The Bacterial Flagellar Motor. Annual Review of Biophysics and Biomolecular Structure, 1994, 23, 509-539; Caplan, S. R. and Kara-Ivanov, M. The Bacterial Flagellar Motor. International Review of Cytology, 1993, 147, 97-164.

Flagellum, ya da bakteri kamçısı, hücre zarına bağlı, saç benzer uzun bir tüycüktür. Dıştaki yapı ‘flagellin’ denilen bir proteinden oluşur. Flagellin lifi, yüzme sırasında suya temas eden kürek görevindedir. Kamçının dönme hareketi, kamçının tabanında yer alan rotor ve stator halkalarının teşkil ettiği bir motor sistemi tarafından sağlanmaktadır.

Behe’ye göre, bakteri kamçısı dönme hareketi sırasında, buradaki bakteriyel motor, hücre içinde ATP gibi bir molekülde saklı enerjiyi kullanmaz. Bunun yerine, bakteri zarından gelen bir asit akışından aldığı enerjiyi kullanır. Böyle bir prensiple çalışan bir motorun çok karmaşık bir yapıda olması gerekir⁵⁴.

Görüldüğü gibi, gerek kirpikçikler ve gerekse kamçılar son derece kompleks ve indirgenemez yapıdadırlar. Organize ve yüksek yapıların, “basitten kompleksliğe doğru adım adım değiştiği” yönündeki iddiaları bu organeller doğrulamamaktadırlar

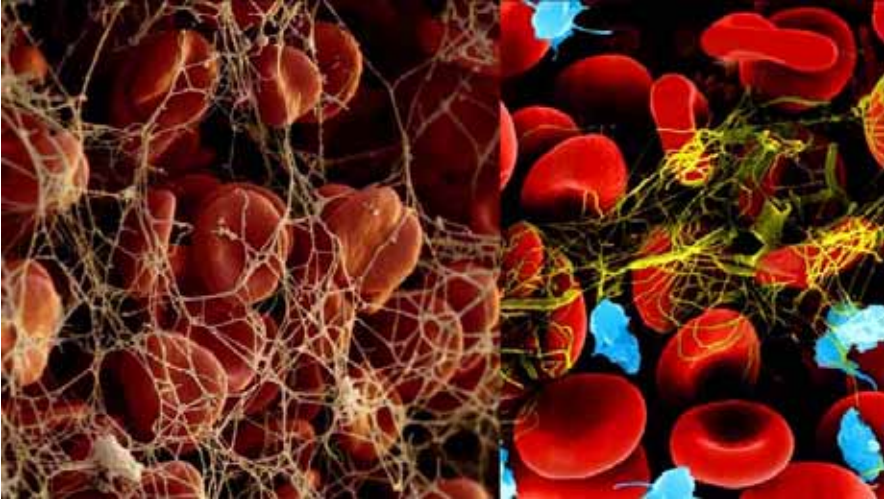
d- Kanın pıhtılaşması

Behe, basit gibi görünen, fakat indirgenemez karmaşıklıkta biyolojik olaylardan birisine de “kanın pıhtılaşması”nı örnek verir. Kan basıncı artırılmış bir dolaşım sistemi deliğinde, canlının kanamadan ölmemesi için pıhtının hemen oluşması gerekir. Eğer

⁵⁴ Daha fazla bilgi için: Tatlı, A. Evrim ve Yaratılış. Nesil Yayınları.İstanbul, 2008.

pıhtı yanlış zamanda ve yanlış yerde teşekkül ederse, pıhtı kan dolaşımını engelleyebilir ve sonuçta kalp krizleri ile bayılmalar yaşanır. Ayrıca kanın, yaranın üzerinde boylu boyunca oluşması ve yarayı mühürlemesi de gereklidir. Fakat en önemlisi, pıhtı, yara üzerinde kalmalıdır. Yoksa canlının bütün kan dolaşımı pıhtılaşarak sertleşecek ve onu öldürecektir! Bu bakımdan kanın pıhtılaşması sıkı bir denetim altında tutulmalı ve pıhtı doğru zamanda, gerekli yerde oluşmalıdır.

Kan plazmasındaki (plazma, kanın alyuvarları alındıktan sonraki hâlidir) proteinlerin yüzde 2 veya 3'ü, 'fibrinojen' denilen karmaşık bir proteinden oluşur"⁵⁵.

Behe'ye göre, fibrinojen, harekete geçmeyi bekleyen bir silah gibidir. Fibrinojen, altı protein zincirinden oluşur ve üç farklı

⁵⁵ Halkier, T. Mechanisms in Blood Coagulation, Fibrinolysis and the Complement System. Cambridge University Press, Cambridge, İngiltere, 1991.

proteinin çift eşlerini ihtiva eder. Tuzun suda erimesi gibi, fibrinojen de normalde plazma içinde erir. Yalnızca kendi işleriyle ilgileniyormuşçasına etrafta yüzer ve kanayan bir yara veya kesik ile karşılaşana kadar buna devam eder.

Kanama olması durumunda, ‘trombin’ adındaki başka bir protein, fibrinojenin protein zincirindeki üç halkadan ikisini dilimler. Kesilen protein artık ‘fibrin’ olarak adlandırılmaktadır ve dış yüzeyinde yapışkan parçalara sahiptir. Bu yapışkan parçalar, diğer fibrin moleküllerine tam uyacak şekilde düzenlenmiştir. Bu uyumlu yapışkan parçacıklar, çok sayıda fibrinin birbirine yapışarak bağlanmasını sağlarlar. Fibrin moleküllerinin şekli sebebiyle uzun zincirler teşekkül eder ve balık avlamakta kullanılan ağ gibi, bir diğerinin üzerinden geçerek kan hücrelerini yakalayan bir ağ sistemi oluştururlar. Bu, ilk pıhtıdır. Bu ağ sistemi minimum proteinle oluşarak tasarruf sağlar. Eğer yığılarak pıhtı hasil etseydi, çok daha fazla proteine ihtiyaç duyulacaktı.

Fibrinojenden parçalar kesen trombin kontrolsüz olsaydı, bu kesim işlemine devam ederek canlının hayatını tehlikeye sokardı. Aynı şekilde, kanın pıhtılaşmasında rol oynayan proteinler sadece trombin ve fibrinojen olsaydı, süreç kontrolden çıkardı. Trombin çabucak fibrinojeni fibrine dönüştürecek ve canlının kan dolaşımında yığın yığın kan pıhtıları oluşacaktı. Bu da canlının hemen ölümüne sebep olacaktı. Bunun için trombin faaliyetlerinin kontrol altında tutulması gerekir.

Vücut genellikle daha sonra kullanılmak üzere aktif olmayan enzimler depolar. Bu enzimler, fibrinojenin kesilmesinde olduğu gibi, kimyasal bir reaksiyonu harekete geçiren proteinlerdir. Bu aktif olmayan enzimlere ‘proenzim’ denir. Belirli bir enzimin gerekli olduğuna dair bir sinyal alındığında, ilgili proenzim harekete geçerek gerçek bir enzim hasıl eder. Fibrinojenin fibrine dönüşmesi gibi, proenzimler de kendi üzerinde belirli bir noktadan bir parçanın kesilmesiyle olgun bir enzime dönüşürler.

Trombin genellikle aktif olmayan protrombin hâlinde mevcuttur. Protrombin aktif olmadığı için fibrinojeni kesmez ve böylece canlı, kontrolsüz bir pıhtılaşmanın ölümcül etkilerinden korunmuş olur. Fakat buradaki kontrolün sırrı hâlâ çözülememiştir.

‘Stuart faktörü’ denilen bir protein de protrombini keser ve onu aktif trombine dönüştürür. Ancak bu şekilde trombin, fibrinojeni fibrine dönüştürür ve kan pıhtısını hasıl eder. Fakat Stuart faktörü de kanda aktif durumda bulunmamaktadır ve harekete geçmesi için aktifleşmesi gerekmektedir. Stuart faktörünün de harekete geçmesi için akselerin adında başka bir proteine ihtiyaç vardır. Fakat burada Stuart faktörünün rol alabilmesi için sistemde akselerin’in de doğrudan görev alması gerekir. Dinamik ikili olan akselerin ve aktif Stuart faktörü protrombini keser ve canlının kanaması durdurulur. Tabî, akselerin de başlangıçta aktif olmayan proakselerin durumundadır. Peki onu ne aktifleştirir? Trombin! Fakat hatırlanacağı gibi, trombin daha sonra ortaya çıkmaktadır. Aslında

‘akselerin’ üretiminde rol oynayan trombin, kanda her zaman bir miktar bulunmaktadır. Bu nedenle kanın pıhtılaşması otomatik kataliz özelliğine sahiptir.

Bir hayvan veya insan yaralandığında, yaranın yakınındaki hücrelerin yüzeyinde ‘Hageman faktörü’ denilen bir protein açığa çıkar. Hageman faktörü daha sonra ‘HMK’ adlı başka bir protein tarafından kesilir ve aktif duruma gelir. Aktifleşen Hageman faktörü, başka bir protein olan prekallikreini aktif hâle sokar ve kallikreine dönüştürür. Kallikreinin varlığı ise, HMK’yı hızlandırarak daha çok Hageman faktörünün aktifleştirilmesini sağlar. Aktif Hageman faktörü ve HMK, birlikte konvertin proteinini harekete geçirerek, ‘Christmas faktörü’ denilen proteini de aktifleştirir. Sonuç olarak, aktif durumdaki Christmas faktörü ve antihemofili faktörü, Stuart faktörünü aktif hâle getirir.

Pıhtılaşma, çeşitli sebeplerden dolayı, sadece yaranın bulunduğu bölgeyi kapsar. Öncelikle ‘antitrombin’ denilen plazma proteini aktif pıhtılaşma proteinlerine bağlanır ve onları aktif olmayacakları hâle getirir. Eğer ‘heparin’ adı verilen bir maddeye bağlanmazsa, antitrombin de aktif değildir. Heparin, zarar görmemiş kan hücrelerinin ve damarların içinde teşekkül eder.

Görüldüğü gibi, pıhtılaşma hadisesi farklı reaksiyonların zaman ve hızına bağlıdır. Eğer trombin, prokonvertini yanlış zamanda aktif hâle getirirse hayvanın kanı katılaşabilir. Eğer proakselerin veya antihemofili faktörü çok yavaş aktif olursa ölüme

yol açabilir. Eğer trombin C proteinini, proakselerini aktif hâle getirdiğinden daha hızlı aktifleştirseydi veya antitrombin kendi oluşumu kadar hızlı bir şekilde Stuart faktörünü aktif hâle getirseydi, o organizma tarih içinde yok olacaktı. Eğer plazminojen kanın pıhtılaşması üzerine hemen aktif hâle geçseydi, bu durumda pıhtıyı hemen çözecek ve sistemin işleyişini bozacaktı.

Behe, kanın pıhtılaşması ile ilgili olarak şu değerlendirmeyi yapar:

“Eğer trombinin bulunmadığı bir sisteme yeni bir protein dâhil edilirse, sistem hemen çalışacaktır -ki bu hemen ölüm demektir- ya da hiçbir şey yapmayacaktır. Peki bunlardan hangisi doğal seleksiyon sonucu olmuştur? Her ikisi de organizmanın ölümüyle sonuçlanacaktır. Sistemin yapısından dolayı, yeni protein hemen düzenlenmelidir. En başından itibaren sisteme yeni bir adım eklenmesi demek, ‘bir proenzim ve onu aktif hâle getirecek bir enzimin de sisteme dâhil olması’ anlamına gelir. Böylece proenzim, enzimi doğru zamanda ve doğru yerde harekete geçirmelidir. Her adımın çeşitli parçalara ihtiyacı olduğundan, kanın pıhtılaşma sistemi eksiltilemez karmaşıklıktadır ve aslında her adımı bu özelliği taşımaktadır.

Bir başka ifadeyle, bir kan pıhtısının oluşması, sınırları, güçlendirilmesi ve ortadan kaldırılması entegre bir biyolojik sistemdir ve tek bir parçadaki problem, sistemin çökmesine sebep olacaktır. Kanın pıhtılaşma faktörlerinden bazılarının eksikliği veya

hatalı faktörlerin üretimi, genellikle ciddi sağlık problemleriyle veya ölümlle sonuçlanır”⁵⁶.

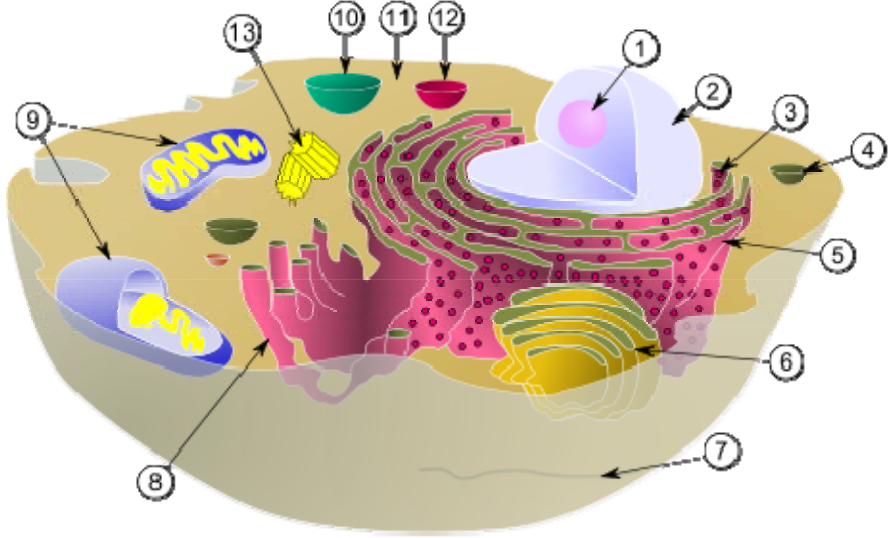
f- Hücre içi nakil sistemleri

On dokuzuncu yüzyılda hücrenin “homojen bir protoplazma yığından ibaret” olduğu düşünülüyordu. Ancak bu konuda yapılan detaylı çalışmalar, hücrelerin kompleks yapılar olduğunu göstermiştir. DNA'nın bulunduğu çekirdek kısmı, hücrenin beyni hükmündedir. Enerji üretim merkezi, mitokondrilerdir. Protein üretimini endoplazmik retikulum, protein naklini de golgi cisimcikleri sağlar. Lizozomlar hücrenin atık ünitesidir. Saklama kesecikleri, hücrenin dışına çıkarılmadan önce maddelerin depo edildiği yerdir. Perosisomlar ise, yağların metabolizmasını sağlar. Her bölüm, kendisine ait zarlarla hücrenin diğer kısımlarından ayrılır.

Hücre dinamik bir sistemdir, devamlı olarak yeni yapılar üretir ve eski materyalleri dışarı atar. Hücrenin bölümleri kendi içerisinde kapalı olduğu için, her bölüm yeni materyalleri içeriye alma problemiyle yüz yüzedir. Hücrede bazı bölümler kendi materyallerini üretir. Fakat proteinlerin büyük çoğunluğu merkezî olarak üretilip diğer bölümlere gönderilirler.

⁵⁶ Behe, a.g.e.s.85-103.

YARATILIS

Ökaryotik Hücre Yapısı: 1) Çekirdekçik 2) Çekirdek 3) Ribozom 4) Vezikül 5) Granüllü (Tanecikli) Endoplazmik Retikulum 6) Golgi Aygıtı 7) Sitoiskelet 8) Granülsüz (Düz) Endoplazmik Retikulum 9) Mitokondriler 10) Koful 11) Sitoplazma 12) Lizozom 13) Sentriyoller (Sentrozom)

Behe, hücredeki proteinlerin naklinin indirgenemez karmaşıklıkta olduğuna dikkati çeker ve buna örnek olarak, sitoplazmada sentezlenen bir proteinin lizozoma doğru nasıl yol aldığını şöyle açıklar:

“mRNA kopyası, hücrenin atık değerlendirme bölgesi olan lizozomda yer alan bir protein için kodlanmış DNA geninden meydana gelmektedir. Bu proteine ‘garbagease’ adını vereceğiz. mRNA çekirdekte meydana gelir, daha sonra çekirdek zarındaki deliğe doğru akar (Çekirdek zarı, maddelerin geçişini sağlamak için deliklidir). Gözenekteki proteinler mRNA’daki sinyalleri tanırlar ve

gözenek açılarak mRNA sitoplazmaya gider. Sitoplazmada, hücrenin ana makineleri olan ribozomlar, mRNA'daki bilgileri kullanarak garbagease üretmeye başlarlar. Gelişen protein zincirinin ilk kısmı, aminoasitlerden yapılan bir sinyal dizilimini kapsamaktadır. Sinyal zinciri meydana gelir gelmez, sinyal tanıma parçacığı (SRP), sinyali alır ve ribozomun duraksamasına neden olur. SRP ve buna bağlı moleküller daha sonra endoplazmik retikulumun (ER) zarındaki SRP reseptörüne gider ve oraya yapışırlar.

Golgi cisimciğinin içinde bir enzim, garbagease'nin üzerindeki sinyali tanır ve başka bir karbonhidrat grubunu onun üzerine yerleştirir. İkinci enzim, mannose-6-fosfatı (M6P) bir kenara bırakarak, yeni bağlanmış karbonhidratı düzenler. Golginin en son bölümünde, toplayıcı proteinler bir parçanın üzerinde birikir ve gelişmeye başlarlar. Toplayıcı kesecik içinde, M6P'ye bağlanan reseptör protein bulunmaktadır. M6P reseptörü, garbagease'nin M6P'si üzerinde toplanır ve kesecik patlamadan önce onları bu bölgeye iter. Kesecik dışında, lizozomdaki t-SNARE proteinini özellikle tanıyan v-SNARE proteini vardır. Garbagease bu sırada gideceği yere varmıştır ve üzerine düşen görevi yerine getirebilir.

Günün her saniyesi bu işlem vücudumuzda milyarlarca kez gerçekleşmektedir”⁵⁷.

⁵⁷ Behe, a.g.e.s.107-113..

h- Savunma sistemleri

Savunma sistemi, canlıların en hayati sistemlerinden birisidir. İnsanlar ve yüksek yapılı hayvanları tehdit eden bakteriler, virüsler ve mantarlar, bunların hepsi, eğer yapabilseler bizi yemekten zevk duyacaklardır!

Vücut savunma sisteminin ilk kademesi, deridir. Mikroskopik bir saldırgan, vücudun dışındaki korumaları aşmayı başardığında, savunma sistemi harekete geçer. Bu durum otomatik olarak gerçekleşir. Otomatiğe alınmış savunma sisteminin ilk problemi, yabancıyı nasıl tanıyacağıdır. Bakteri hücrelerinin kan hücrelerinden, virüslerin bağ dokularından ayrılmaları gerekir. Bağışıklık sistemi, görmeyle değil, dokunma duyusuyla yabancıyı tanıma durumundadır.

Behe'ye göre, antikorlar, bağışıklık sisteminin parmaklarıdır. Yabancı maddenin vücutta ayrıştırılmasını sağlarlar. Antikorlar, amino asitlerin dört zincirinin dizilimiyle oluşurlar.

Bakteriler vücuda girdiğinde çoğalırlar. Bir antikor, bakteriye bağlandığında, etrafta dolaşan pek çok bakteri kopyası meydana gelecektir. O hâlde, bakteriye bağlanan bu antikordan süratle üretilmesi gerekmektedir.

Milyarlarca farklı çeşitte antikor vardır. Antikorların her çeşidi, ayrı bir hücrede üretilirler. Antikorları üreten hücrelere 'B hücreleri'

adı verilir. Kemik iliğinde üretilen B hücresi, ilk teşekkül ettiğinde içindeki mekanizma, DNA'sında kodlu olan pek çok antikör geninden bir tanesini rastgele seçer. Bu gene 'açık,' diğer bütün antikör genlerine de 'kapalı' adı verilir. Böylece hücre, farklı bir bağlantı bölgesi olan, sadece tek bir antikör üretir. O zaman bir hücre ve bir tür antikör oluşmaktadır.

Hücre kendi antikörünü üretmeye kalkıştığında, vücudu dolaşabilmek için antikörün hücreyi terk etmesi gerekecektir. Ancak B hücrelerinin tamamı göz önüne alındığında, antikörün hangi hücreden geldiğini söylemenin imkânı yoktur. Her bir B hücresi, bir tipte antikör üreten bir fabrika gibidir. Eğer antikör, bakteriyi bulursa, hücreye antikör takviyesi göndermesinin söylenmesi gerekmektedir. Bu mesaj gelince B hücresi hızlı bir şekilde çoğalmaya başlar. T hücreleri eğer B hücrelerine bağlanırlarsa, interleukin salgılamaya devam ederler. Sonunda gelişen B hücresi fabrikası, '*plazma hücreleri*' adı verilen belirli hücreler şeklinde atık fabrikaları üretir.

Behe'ye göre, antikörler tıpkı oyuncak tabancalar gibidir, kimseyi incitmezler. Eski bir evin kapısında yazan 'yıkılacak' işareti veya kesilecek bir ağaç üzerine turuncu renkle çizilen X işareti gibi, antikörler da yok edilecek nesneyi sadece işaretleyerek diğerlerine sinyal verirler⁵⁸.

⁵⁸ Behe a.g.e.s.136-139.

j- Adenozin Mono Fosfat (AMP)'in sentezi

Behe'nin hücredeki plânlı yapıya verdiği örneklerden birisi de AMP molekülüdür. Bu molekül, canlılığın temelini teşkil eder ve DNA'nın dört molekülünden birisidir. DNA molekülü hücrelerde kumanda merkezi ya da beyin durumundadır. Bütün biyolojik faaliyetlerin buradan yönlendirildiği kabul edilmektedir. DNA molekülü dört farklı nükleotidden oluşmaktadır: A, G, C ve T. Burada, DNA'nın yapı birimlerinden olan A (Adenin) üzerinde durulacaktır. Adenin “AMP, ADP veya ATP” gibi farklı şekillerde bulunabilir. Hücrede ilk sentezlenen, AMP'dir. Bunun beş farklı türü bulunur. Bu molekül, 10 karbon, 11 hidrojen, yedi oksijen, dört azot ve bir fosfordan meydana gelir. AMP, uzun kimyasal reaksiyonlar sonucunda hasıl olur.

Behe'ye göre, AMP'nin sentezi 13 adımdan oluşur ve burada 12 enzim rol oynar. Enzimlerden IX iki aşamada katalizör olarak kullanılmıştır. ‘Temel molekül’ olarak adlandırılan riboz-5-fosfatın yanı sıra, farklı aşamalarda kimyasal tepkimelerin gerçekleşebilmesi için beş ayrı ATP enerji molekülüne de ihtiyaç vardır. Ayrıca bir GTP molekülü, farklı aşamalarda azot verecek iki glutamin molekülü, bir glisin molekülü, THF'ye ait iki format grubu, diğer iki aşamada da azot atomlarını serbest bırakacak iki aspartik asit molekülü gereklidir. Buna ek olarak iki ayrı adımda da aspartik asit molekülleri kesilmeli ve başka iki aşamada da, büyüyen molekül

kendi içinde tepkimeye girerek iki halkayı birbirine bağlamalıdır. Behe'ye göre bu on üç adımın her biri, yalnız bir tek molekülde elde etmek için gerçekleşmektedir. Sentezin başlangıç aşamalarındaki Aracı III ve IX'un ise, bağımsız bir rolleri yoktur. Bunlar sadece AMP veya GMP yapılması için kullanılır"⁵⁹.

Akıllı Tasarım Teorisi'nin Değerlendirilmesi

Behe'ye göre, plân ya da tasarım kısaca, "parçaların bir amaca göre bir araya getirilmesi"dir. O, böyle geniş bir tanımla, her şeyin dizayn edildiğini, plânlandığını söylemektedir. Tasarımı yapan ise, sistemlerin en son hâlinin nasıl olacağını en iyi şekilde bilmektedir. Bu sebeple, sistemlerin teşekkül edeceği her adım da plânlanmıştır.

Behe'ye göre, "bir şeyin tasarlandığı" sonucuna varmak için, "düzenli biçimde bir araya getirilmiş parçaların belirli bir amaç doğrultusunda bir arada toplanmış olması" gerekmektedir. O, "bir sistemi oluşturan parçaların sayısı ve kalitesi arttıkça, onun tasarlandığı" sonucuna daha rahat varılacağını belirtir.

Ona göre, biyokimyasal sistemler, cansız varlıklar değildir, canlı organizmaların bir parçasıdır. Acaba canlı biyokimyasal sistemler, cansızlarda olduğu gibi, akıllıca tasarlanmış olabilirler mi?

Bir sistemin tasarlandığının onun kendisini inceleyerek anlaşılacağına, biyokimyasal sistemlerin akıllı bir tasarımcının

⁵⁹ Behe, a.g.e.s.153-154.

eseri olduğunu anlamak için son 40 yıl içinde biyokimya dalında yapılan çalışmalara bakmanın yeterli olduğuna dikkati çeker.

Ona göre, hareket kabiliyeti kazandıran hücre iplikçikleri, aslında motorize bir kürek sistemi gibi çalışırlar. Bu fonksiyonun gerçekleşebilmesi için motor proteinlerin, mikro kanalların ve bağların kusursuz bir biçimde organize edilmiş olması gerekir. Bunlar birbirlerini yakından tanımalı ve karşılıklı etkileşerek çalışmalıdırlar. Herhangi bir parça eksik olduğunda bu sistemin işlemesi mümkün değildir.

Kanın pıhtılaşması sisteminin fonksiyonları, güçlü bir tasarımın eseridir. “Fibrinojen, plazminojen, trombin, Protein C, Christmas faktörü ve diğerleri” tek başlarına bir anlam ifade edemezken, bir aradayken olağanüstü bir görevi başarırlar. K vitamini eksik olduğunda veya antihemofili faktörü bulunmadığında, eksik parçası olan bir makine nasıl çalışmazsa, kanın pıhtılaşma sistemi de görev yapamayacaktır. Her detay birbiriyle uyum içindedir ve doğru noktalarda kesişip düzenli biçimde sıralanırlar. Oluşturdukları üstün yapı, belirli bir hedefe yönelik hareket etmelerini sağlar.

Hücre içindeki taşıma sistemi ise, malzemelerin bir yerden diğerine taşınmasını sağlayan komplike bir sistemdir. Bunun için paketler işaretlenmeli, varılacak yer iyi hesaplanarak buna uygun plan çizilmelidir.

Behe'ye göre, “sadece bazı biyokimyasal sistemlerin tasarlanarak yaratılmış olduğu” sonucuna varmak, “tüm alt hücre sistemlerinin de açıkça tasarlandığı” anlamına gelir. Yani bazı sistemler tasarlanmıştır, ama bu plânın varlığını ispatlamak zor olabilir. İplikçiklerdeki yaratılışı keşfetmek belki kolaydır, ama başka bir sistemdeki tasarım belki ayırt etmesi güç olabilir⁶⁰.

Akıllı Tasarım Teorisi'nin Kazandırdıkları

Behe, Akıllı Tasarım'ın kabulünün diğer bilim dallarının da önünü açacağını, şimdiye kadar pek çok konuda sessiz kalmış bilimin tekrar konuşmaya başlayacağını, her soruya açık ve net cevap vereceğini ileri sürer:

“Şüphesiz bu konuyla daha fazla bilim adamı ilgilenmeye başladıkça daha ilgi çekici çalışmalar yapılacaktır. Kesin sonuçlar gerektiren sorulara karşı sessiz kalmış bilim, ‘akıllı tasarım’ sayesinde tekrar konuşmaya başlayacak ve her soruya açık ve net cevaplar verecektir. Akıllı tasarımın keşfiyle hareketlenen entelektüel rekabet ve tartışmalar, profesyonel anlamda bilimsel literatüre daha kesin analiz yapma imkânı verecek ve yine kesin deliller ortaya konacaktır. Teorinin ışıldattığı deneye bağlı gelişmeler sayesinde yeni hipotezler geliştirilebilecektir. Yıllardır

⁶⁰ Behe a.g.e.s. 207.

ölü kalmış bilimsel alışmalar, Akıllı Tasarım Teorisi sayesinde tekrar hayat bulacaktır”⁶¹.

⁶¹ Behe, a.g.e.s. 229-230.

Yaratılış ve Evrim Görüşünün Karşılaştırılması

Evrım Teorileri'nin ortak görüşü, “bitki ve hayvan bütün canlıların tek kaynaktan silsile hâlinde, tesadüflerin eseri olarak ve bir mücadele sonunda hasıl oldukları” şeklindedir. Başka bir ifadeyle, kâinattaki bütün var oluşlar ve değişimler tesadüflerin sonucu meydana gelir. Hiçbir iradenin bu olaya müdahalesi söz konusu değildir.

Şekil 4'te evrim ve yaratılış modelleri kıyaslanmaktadır. Evrimde tesadüf esastır ve canlı varlıklar tek temel tipin ürünüdür. Bütün değişimler kendiliğinden ya da tabiatın bir ürünü olup, tamamen tesadüfidir, bu değişim ve başkalaşmada bir plân ve program söz konusu değildir.

Yaratılışçı yaklaşımda ise, her canlı grubu ayrı bir temel tiptir ve değişiklikler ancak bu temel tipler içerisinde olmaktadır. Varlıkların ortaya çıkması, hayatîyetlerinin devamı ve değişimleri tamamıyla Allah'ın ilim ve iradesi altında, şuurlu ve plânlı olarak belirli bir hedefe yöneltilmiş şekilde cereyan eder.

YARATILIŞ

Şekil 4. Evrim ve yaratılış modellerinin kıyaslanması.

Değişimin boyutları önemli değildir. Allah yoktan var ettiği gibi, bir türden yeni bir türü değiştirmek suretiyle de yaratabilir. Ancak “tür” denilince neyin anlaşılması gerektiği de tartışmalı bir konudur. Bu hususta biyologlar tam bir görüş birliğinde değildirler. Türlerin teşekkülü ve tür kavramı konusunda beş ayrı görüş vardır.

İnsanın var edilişi, yaratılış görüşünde ayrı bir yer işgal eder. İnsanın yaratılışı Kur’an’da oldukça detaylı anlatılmıştır. Diğer canlıların evveliyatı ile insanın geçmişi arasında bir alaka yoktur. Onun, kendi yaratılışı içinde tedricen kemale ulaşması söz konusudur.

Tahrif edilmemiş dinlerin asıl görevi, ferdin yaratıcısını tanımmasını ve onun emri dairesinde hareket etmesini temindir. Kâinatta cereyan eden kanun ve nizamların işleyiş tarzına yaklaşım tarzı da bu açıdandır ve sadece Yaratıcı'nın kudret ve kuvvetinin bilinmesi için bunları nazara verir. Onun içindir ki, bu tip hususları çoğu zaman küçük bir işaret veya gizli bir remizle akla havale eder. Peygamberler eliyle gönderilen mucizeler ise, bazı hakikatlere kapı açarlar. Beşeri araştırma ve incelemeye teşvik eder. Kâinatta cereyan eden umumi kanunlar, dakik hikmetler ve ince sanatlarla Yaratıcı'nın bilinmesi istenir. Bütün görünen ve görünmeyen âlemlerin sahibinin O olduğu nazara verilir. Atomdan galaksilere kadar her şeyin O'nun tasarrufunda, idare ve hâkimiyetinde olduğu belirtilir.

Bu şekildeki bir telakki, incelemeye ve araştırmaya ket vurma, bilakis ona teşvik eder. Zira mevcut varlıkların ve bu varlıklar arasındaki kanunların, nihayetsiz ilim, irade, kudret, hikmet ve sanatın ürünü olduğunu bilerek bu mevcudat arasındaki gizli sırları araştırmak, bütün bunların gayesi ve şuursuz bir tesadüf rüzgârının eseri telakkisiyle araştırmaktan çok daha makul ve mantıktır. Selimiye'yi Sinan'ın eseri bilerek incelemek, bu eserin bir tesadüf ve tabiat ürünü olduğunu kabul ederek incelemekten çok daha akla uygundur.

Antropolog Walker, Evrim Teorisi'nin savunulmasını, bu teorinin bir yaratıcıyı reddetmesine bağlar ve şunu belirtir:

“Birçok bilim adamı ve teknoloji uzmanının Darwin Teorisi’ni savunmalarının tek sebebi, bu teorinin bir yaratıcının varlığını reddetmesindedir”⁶².

Evrim Teorisi, bütün varlıkların ortaya çıkışını tesadüflerle açıklamaktadır. Pierre Grassé de, “tesadüf” kavramının bir ilah hâline getirildiğinden şikâyet eder ve şöyle der:

“‘Tesadüf’ kavramı, ateizm görüntüsü altında, kendisine tapınılan bir ilah hâline gelmiştir”⁶³.

Evrim Teorisi, bütün varlıkların plânsız ve programsız şekilde rastlantılar sonunda ya da tesadüflerin ürünü olarak ortaya çıktığını; yaratılışlar ise, proton ve nötrondan galaksilere kadar her şeyin şuurlu, plânlı, hikmetli ve gayeli yaratıldığını belirtir. İşte, Evrim Teorisi’yle dinlerin çatıştığı nokta budur.

Bir başka ifadeyle, yaratılışçılarla evrimciler arasındaki fark, ilmî metotlarla elde edilen verilerin yorumlanmasındadır. Materyal, her ikisinde de kâinat içindeki varlıklardır. İnceleme metotları genelde birbirine benzerdir. Ancak yorum farklıdır.

Bu iki görüş arasındaki farklılığın derecesi nedir? Yani her husustaki yorumlar mutlaka bir başkalık mı arz etmektedir? Yaratılışı kabul, bir yaratıcıyı kabulü netice verir. Eşya arasındaki kanunların koyucusu ve varlıkların yaratılışlarıyla birlikte, hâlihazır

⁶² Walker, M. Quadrant. Ekim, 1982, s. 44.

⁶³ Grassé, P. P. Evolution of Living Organisms. Academic Press, New York, 1977, s.107.

durumda hayatiyetlerinin devamının da sağlayıcısı olarak, nihayetsiz kudret ve ilim sahibini gerekli görür.

Evrim Teorileri ise, çoğu zaman ilim platformundan çıkarılarak “uluhiyet” fikrini yıkmaya ve inkâr etmeye, kâinattaki etkili tek gücün “tesadüf, şuarsuz sebepler ve tabiat” olduğunu ispat etmeye çalışan kasıtlı ve art niyetli davranışlara alet edilmektedir. Özellikle insanın kökeni hususunda dinî kaynakların detaylı bilgiler vermesi, Evrim Teorileri'nin de insanın evveliyatını maymun veya daha aşağı yapılı bir hayvana bağlamaları, tenkit ve itirazları bu konu üzerinde yoğunlaştırmıştır.

Genetik, paleontoloji, embriyoloji, istatistik ve biyokimya gibi bilim dallarının ortaya koyduğu yeni verilerin ışığında kâinatın ve insanın yaratılışıyla alakalı sorulara verilmeye çalışılan cevaplar devamlı olarak değişmekte ve zamanla gerçeğe daha fazla yaklaşılmaktadır. Bunda bilgi birikiminin yanında, konuyla ilgilenenlerin ideolojik saplantıdan, peşin hükümlerden ve acele yorum yapma arzularından büyük oranda kaçınmalarının rolü fazladır.

Bu konudaki tartışmaların tamamen ortadan kalkacağını beklemek de çok büyük iyimserlik olur. Esas olan, farklı görüş ve düşüncelere saygılı olmak ve onlara karşı tolerans göstermektir. Zaten ilmin de metodu budur.